

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

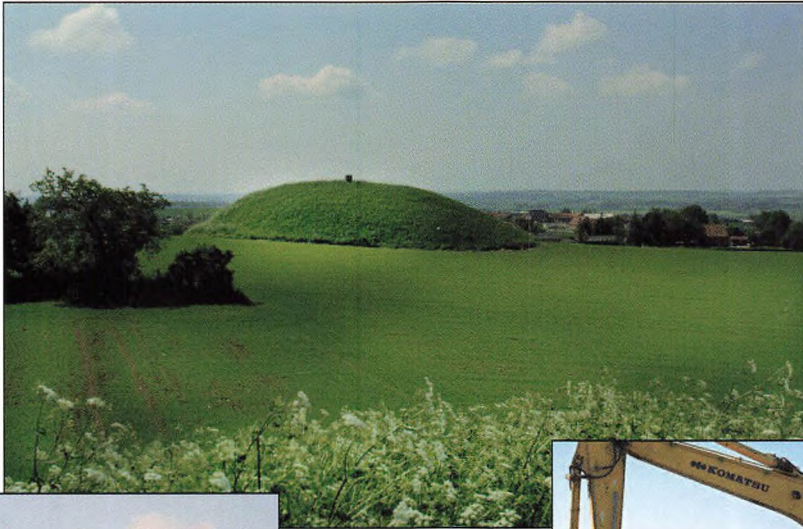
Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Hashøj Kommune

Historien om
Hashøj Kommune
gennem 40 år

Hashøj Kommune i 40 år

Udgiver

Hashøj Kommune
Vemmeløsevej 40
4261 Dalmose
hashoej.dk

Redaktion

Troels Christensen, Venstre, borgmester
Thorben Pedersen, Socialdemokraterne
Ole G. Nielsen, Lokalthistorisk Arkiv
Torben Vind-Andersen, chefrådgiver
Henrik Falch Petersen, journalist

Forsidefotos:

Anders Heegaard

Forfatter Henrik Falch

Hvor intet andet er anført, er det forfatteren, der har taget billederne.
Alle rettigheder forbeholdes.

Layout: Webfalch

webfalch.dk
Vedskøllevej 115
4230 Skælskør
40 50 15 67

Sats

Times

Tryk

Holbæk Amts Bogtrykkeri

1. udgave 2006

1.000 eksemplarer

Hashøj Kommune i 40 år

Forord

Hashøj - en storkommune i et udpræget landdistrikt. Sådan lød overskriften i en af landsavisernes umiddelbart efter den forrige kommunesammenlægning. Lokale røster fortæller, at den egentlige årsag - til at de syv små sogne måtte finde sammen - var at Plejehjemmet i Slots Bjergby og Flakkebjerg Skole var blevet så dyre at drive, at man MÅTTE finde sammen. Det var nøden og ikke just lysten, der tvang. Vi kunne sige det samme i dag.

At have fagfolk på alle de områder, som en kommune skal dække i dag og i fremtiden, kræver en vis størrelse. At drive sociale institutioner for svært handicappede, at skulle tackle store vejinvesteringer, at skulle matche erhvervslivets krav til sagsbehandlingen ved større byggeprojekter - er blot eksempler på opgaver, der ikke flugter Hashøjs størrelse.

Selv om betegnelsen "landkommune" forsvandt for 40 år siden, mener jeg, at vi med god ret og samvittighed - og en vis stolthed - kan vedstå, at vi i alle årene har været en landkommune på godt og ondt. På ondt, fordi det kan volde problemer ikke at kunne løfte alle opgaver alene, på godt fordi vi har gjort det alligevel eller har indgået fornuftige samarbejdsaftaler med vore nabokommuner. Disse forhold har medvirket til at skabe sikre og trygge rammer for borgerne - i alle aldre - og plads til, at vi på rigtig mange områder har kunnet udvikle kommunens service løbende. Vi har kunnet og turdet tage chancer, tænke nyt og udvikle på områder, hvor andre nok ikke har vovet at tage skridtet.

På den ene side "lukker og slukker" vi nu for Hashøj som en selvstændig kommune, men træder ind i den nye Slagelse Kommune med selvrespekt og med andres agtelse i behold. I Hashøj Kommune leves et aktivt liv i alle bysamfund. På den anden side er jeg sikker på, at Hashøjs borgere - hver på deres måde - vil bidrage til og sætte deres præg på livet i

den nye, store kommune. Og at alle vil tage det bedste med over fra livet i Hashøj Kommune.

Som kommunens sidste "førstemand" retter jeg en tak til alle, der hver på deres måde har virket for en god

og aktiv kommune gennem de 40 år. Takken rettes ikke blot til de ansvarlige politikere og mine forgængere, der løbende har taget de nødvendige beslutninger, men i høj grad til de mange medarbejdere og borgere, der har taget en tøm i den kommunale administration og i foreninger, bestyrelser og i alt andet frivilligt arbejde. Uden aktive, bevidste og ansvarlige medarbejdere og borgere kan en kommune ikke fungere. Og derfor har Hashøj Kommune været en god kommune.

I denne bog kan du læse både de små og de store historier om Hashøj. Hver især begivenheder som er specielle for netop vores dejlige kommune - Hashøj.

En stor og varm tak til alle, der har bidraget til denne bogs tilblivelse, og især til Ole G. Nielsen for hans villige medvirken. Man mærker, at han her er på hjemmebane.

Rigtig god læselyst

Troels Christensen
Borgmester

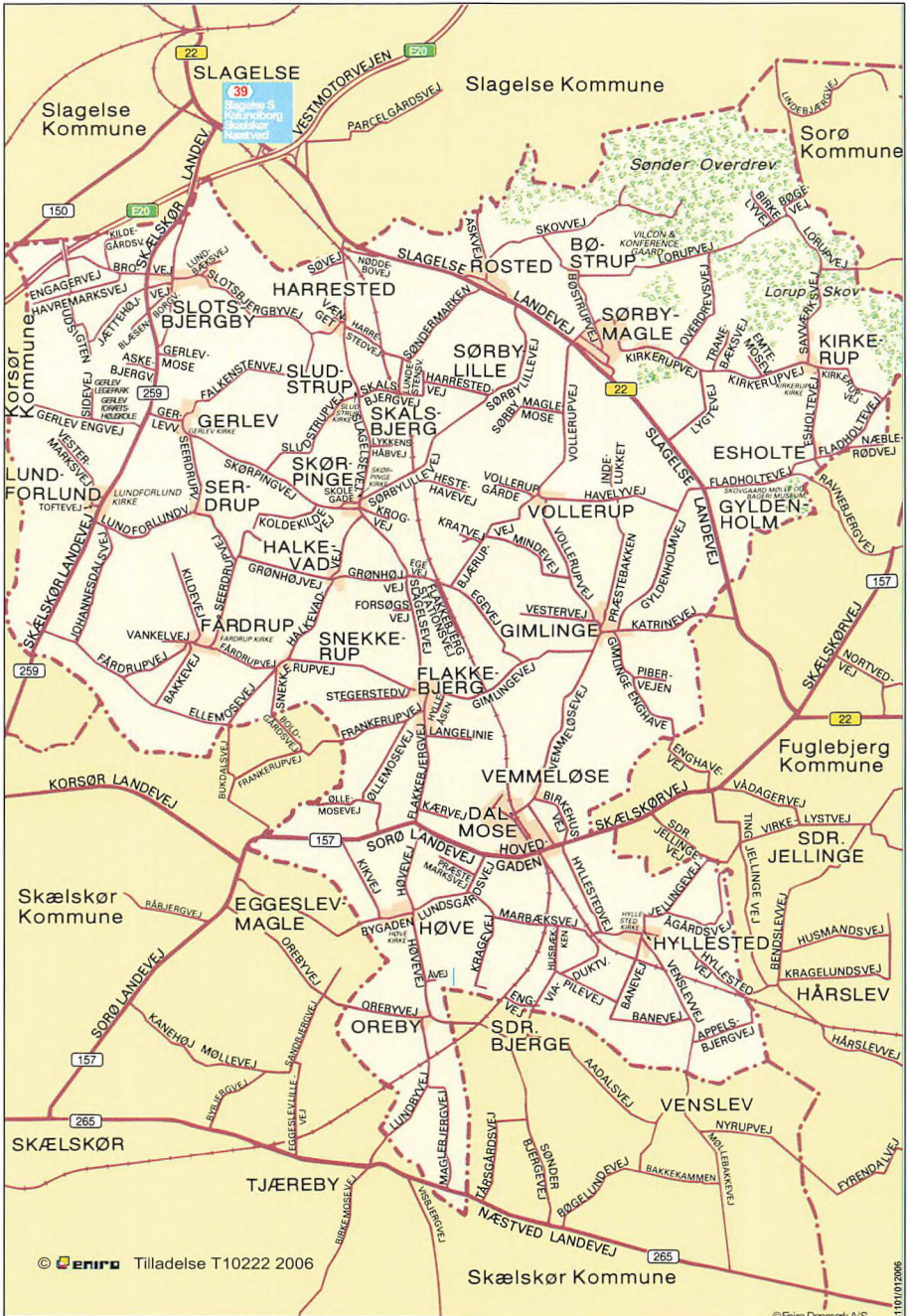

Hashøj Kommune i 40 år

40 år med Hashøj Kommune

Forord af Troels Christensen	Side 5
Indholdsfortegnelse	Side 7
Kort over Hashøj Kommune	Side 9
Da syv kommuner blev til en af Ole G. Nielsen	Side 10
Faderen til “Fredes hus” ved Frede Pedersen	Side 12
Med fra begyndelsen ved Peder Bjaldby	Side 16
Valgt på en sukkerposeliste ved Arnold Rask	Side 20
Det er fedt at være ung i Hashøj ved Mathias Lose	Side 22
Det var godt at være ung i tresserne ved Lone og Tommy	Side 24
Hård forhandling om Sørbyhallen ved Thorben Pedersen	Side 26
35 år som chef i Hashøj Kommune ved Torben Vind-Andersen	Side 28
Dagplejen var privat ved Anne Eversby og Karin Andersen	Side 32
Skolevæsenet i Hashøj Kommune af Niels Thorsen	Side 36
Rundkørslen lå forkert ved Villum Christensen	Side 40
Egen teknisk forvaltning ved Poul Hallas Møller	Side 42
Vejmanden og gedefesten ved Tonni Vejmand	Side 44
To særlige pensionistboliger ved Ole G. Nielsen	Side 46
Kultur i en landkommune ved Flemming Eversby	Side 48
To sten førte til valgnederlag om Ole G. Nielsen	Side 50
Unge i politik ved Jacob Borello Carlsen	Side 52
Kommunevåben	Side 53
Politik er blevet kompliceret ved Niels O. Pedersen	Side 54
Hashøjjordningen ved Niels Pedersen og Niels O. Pedersen	Side 57
Hashøj viser vejen ved studerende fra RUC	Side 58
Udvikling lige til det sidste ved Troels Christensen	Side 60
Tomatsuppe gav stor næse ved Troels Christensen	Side 64
Politikere valgt i Hashøj af Ole G. Nielsen og Torben Vind-Andersen	Side 66

Hashøj Kommune i 40 år

Da syv kommuner blev til en

I begyndelsen af 1960'erne var man klar over, at de små sognekommuner skulle lægges sammen. Der var behov for større enheder, der kunne administrere kommunernes voksende opgaver.

Den godt hundrede år gamle sognerådskultur i små landkommuner, hvor hele forvaltningen foregik fra sognerådsformandens dagligstue, var ikke længere tidssvarende. Amdsrådet havde den gang tilsynet med landkommunerne, og amtsrådet havde påtaget sig de opgaver, som de små kommuner ikke selv kunne forvalte, og ikke mindst havde man et tvær-

kommuntalt samarbejde omkring skoler, plejehjem og vejtrømler.

Amtets forslag

Udgangspunktet for kommunesammenlægningen var Indenrigsministeriet oplæg, og i efteråret 1962 vedtog Sorø Amts Sognerådsforening og Sorø Amtsråd at påbegynde udarbejdelsen af en skitse til ny kommunal inddeling af amtet.

I skitsen til ny kommunal struktur, der blev udsendt i 1963, havde man ikke set til eksisterende tværkommuntalt samar-

Sognene som i 1966 gik sammen i Hashøj Kommune.

Foto: Anders Heegaard

bejde, og et andet overordnet synspunkt var, at bymæssige bebyggelser skulle under samme kommune, og det havde man heller ikke fulgt.

Amtets skitse indeholdt 17 forslag til såkaldte storkommuner, og to af disse forslag berørte den senere Hashøj Kommune, som ikke var påtænkt i den udsendte skitse.

Forslag nr. 8 omfattede: Skørpinge-Fårdrup, Høve-Flakkebjerg, Gimlinge, Hyllested og Ting Jellinge-Hårslev kommuner med et indbyggertal på ca. 4400.

Forslag nr. 14 omfattede: Sørbymagle-Kirkerup, Slots Bjergby-Sludstrup, Lundforlund-Gerlev, Slagelse Sct. Peders Landsogn og Slagelse Sct. Mikkelss landsogn. Dette forslag ville skabe en kommune med omkring 3.100 indbyggere.

På tværs af disse to forslag lå de fællesskaber, som Slots Bjergby-Sludstrup, Lundforlund-Gerlev og Skørpinge-Fårdrup havde om alderdomshjemmet i Slots Bjergby og om vejtrømlen.

Lokalt behov

Høve-Flakkebjerg havde sammen med Skørpinge-Fårdrup et skolefællesskab. Flakkebjerg Skole var taget i brug i 1962, og dette skolebyggeri havde tømt de to kommunale kasser.

Amtmanden foreslog derfor sognerådsformændene i de to kommuner, at de kontaktede nabokommunerne og søgte et fællesskab med dem.

Slots Bjergby-Sludstrup, Lundforlund-Gerlev, Skørpinge-Fårdrup, Høve-Flakkebjerg, Gimlinge, Hyllested og Ting Jellinge-Hårslev fandt sammen. Sørbymagle-Kirkerup tilsluttede sig af frygt for at blive gemt og glemt i en kommende kommune under Slagelse.

I efteråret 1964 nedsatte de otte kommuner et udvalg med tre repræsentanter fra hver med sognerådsformanden for Sørbymagle-Kirkerup, Henning Kristensen, som formand. Der blev også nedsat et arbejdsudvalg med en repræsentant fra hvert sogneråd med sognerådsformanden for Høve-Flakkebjerg, Børge Ellegaard, som formand.

Arbejdsudvalget var reelt et udvalg af sognerådsformændene.

Ting Jellinge Sogn, der var med i fællesskabet om Dalmose Skole og Dalmose

Alderdomshjem, ønskede at komme til den nye kommune, men Hårslev Sogn, der omfattede Sandved, ville til Fuglebjerg. Efter en afstemning i hele Ting Jellinge-Hårslev Kommune blev Ting Jellinge Sogn tvangsanbragt i Fuglebjerg Kommune. At den nye Hashøj Kommune blev skabt af de syv kommuner var ikke et resultat af overordnet planlægning, men et konkret, lokalt behov for penge i kassen, der havde sit udspring i den nyopførte Flakkebjerg Skole.

Et af de store problemer ved kommunesammenlægningen var navnet.

Først havde man Flakkebjerg og senere Halkevad i tankerne. Så kom Dalmose på tale, og det endte med det neutrale Hashøj efter oldtidshøjen ved Slots Bjergby. Navnet Hashøjs største aktiv var, at det var dejlig mundret.

Sorø Amtsråd godkendte sammenlægningen ved mødet den 4. marts 1965 og 22. september forelå Indenrigsministeriets lovbekendtgørelse: at Gimlinge, Hyllested, Høve-Flakkebjerg, Lundforlund-Gerlev, Skørpinge-Fårdrup, Slots Bjergby-Sludstrup og Sørbymagle-Kirkerup Sognekommuner fra 1. april 1966 sammenlægges til en sognekommune, der benævnes Hashøj Kommune.

En realitet

Nordligst i Slots Bjergby Sogn lå en tæt bebyggelse langs med Skælskørvej.

Indenrigsministeriet påpegede det praktiske i, at denne bebyggelse kom til Slagelse Kommune. Men Hashøj Kommune beholdt dette område med mange skatteydere.

I 1968 åbnedes motorvejen, og med kommunalreformen i 1970 fik Slagelse alligevel arealet fra Idagårdsvej til motorvejen.

Sammenlægningsudvalget ønskede at ansætte en kæmner fra 1. august 1965.

Amtsrådet fandt 1. oktober passende og kommunesekretær Finn Mortensen, Magleby Kommune på Møn, blev ansat den 1. november 1965.

Kommunalvalget afholdtes 8. marts 1966 og derefter konstituerede kommunalbestyrelsen sig med Carl A. Christiansen som sognerådsformand. (Borgmester blev han først med kommunalreformen i 1970.) Hashøj Kommune var en realitet.

Hashøj Kommune i 40 år

Faderen til »Fredes Hus«

- Jeg vil holde fast i, at det har været pengene værd, at Hashøj Kommune har eksisteret. Der er sket et vældigt fremskridt i det område i de 40 år, den har eksisteret.

Det mener Frede Pedersen fra Lorup, der i 1970 blev valgt ind i kommunalbestyrelsen for Venstre.

En af hans læresætninger er, at man altid skal stikke fingeren i jorden, for at se, hvor man er. - Det har jeg altid arbejdet efter.

Efter de første to perioder som medlem, blev han valgt som borgmester i 1978. Den post havde han frem til 1/5 1991, hvor han valgte at stoppe på grund af sygdom i familien.

I den lange periode som kommunens førstemand, nåede Frede Pedersen at sætte sit præg på Hashøj Kommune.

»Fredes Hus«

Blandt andet er Frede Pedersen idemand til, at administrationsbygningen er i et plan. Netop fordi han brugte mange kræfter på at få bygget en ny administrationsbygning fik den i folkemunde navnet »Fredes Hus«, da først det stod færdigt.

Frede Pedersen fik i 1980 frie hænder af kommunalbestyrelsen til at undersøge og forberede en ny administrationsbygning, fordi den tidligere lærerbolig i Fårdrup var blevet for trang - også selv om, der var bygget en pavillon til. - Jeg ville gerne have det hele nede på jorden, fordi det er billigere, og så er det med trapper ikke lige mig, forklarer Frede Pedersen om, hvorfor bygningen ser ud som den gør. Den gang bestod forvaltningen af et sekretariat, en skatteforvaltning, en socialforvaltning, et bogholderi og en teknisk forvaltning.

- Jeg lagde meget vægt på, at de skulle have hver deres husrum at være i, og at de blev bygget således, at der var plads til at bygge en karnap mere på.

Det er i øvrigt arkitekt Preben Ander-

sen, der har tegnet bygningen. Men inden man nåede til at bygge, skulle der findes et egnet sted.

- Vi kunne ikke enes om, hvor bygningen skulle ligge. Der har altid været lidt lokalt over politikerne. De hev jo alle sammen lidt i deres retning. Der kom mange sjove ting frem. Den skulle ligge i Flakkebjerg, Sørbymagle og andre steder.

Men man enedes til sidst om, at den skulle ligge i Dalmose og det var på grund af saglige argumenter:

- Det blev Dalmose, fordi det var den by, der havde de bedste trafikforbindelser.

For Frede Pedersen kom det sjove i den sag frem på det møde, hvor prisen var kendt, og man skulle sige ja eller nej til byggeriet.

- Det var lige før kommunalvalget, og man skulle nødig fornærme nogle af sine vælgere, for »Jeg vil fandme gerne vælges igen« var holdningen blandt mange. Så da vi nåede det punkt, og jeg spurgte til, om alle kunne stemme for det. Så begyndte folk at rejse sig op for at begrunde, hvorfor de hverken kunne stemme for eller i mod.

- Det skuffede mig, for jeg mener, at den beslutning havde tjent sig bedre, hvis den havde været enstemmig. Vi havde jo pengene til det, så der var ingen grund til at tage forbehold. Det ville ikke betyde noget.

Ikke råd til hal

Det var ikke uvillighed, der fik Frede Pedersen til at udskyde byggeriet af Sørbymhallen.

- Hallen blev meget dyrere, end vi havde regnet med, og derfor stoppede vi.

- Så kom Mogens Nellemann med et tilbud, der var væsentligt billigere, så derfor fik han lov til at stå for byggeriet.

Kassettebånd for en hal

Han afviser samtidig, at byggeriet af Sørbymhallen blev udskudt, fordi der skulle

- Da Hashøj kommune skulle flytte til Dalmose skulle vi jo have et byvåben op at hænge i administrationsbygningen. Spørg mig ikke, hvem der besluttede det, men Frede og jeg fandt ud af, at der boede en gammel kunstmaler i Hyllested, som så vidt jeg husker hed Jans. Vi blev enige om at få Jans til at male et byvåben efter heraldikerens forlæg. Da det var mig, der besøgte Jans - hvilket var utroligt spændende - Han var både en interessant person og havde en masse spændende ting på sit værksted - besluttede Frede, at jeg skulle hjælpe til med at hænge det op. Sådan forklarer Birgitte Christensen, der i 2006 sidder i borgerservice, om billedet fra ophængningen af kommunevåbnet.

bruges penge til at bygge administrationsbygningen for.

Frede Pedersen var meget positiv for at få en hal i Sørbymagle, og længe inden den blev tegnet, var han aktiv for at rejse penge.

- Sørbyhallen startede her på gården. Allerede i 70'erne begyndte vi at skrabe pengene sammen til den. Den første lørdag i august blev der inviteret til ladefest her. Der kom omkring 400 mennesker i laden til spisning og fest efter, at der havde været sportsfest på idrætspladsen i Sørbymagle.

Sådan gik det i mange år, hvor der ligefrem blev skrevet sange og indspillet kassettebånd af borgere i Sørbymagleområdet.

Hurtige møder

Når Frede Pedersen tænker tilbage på, hvordan møder i kommunalbestyrelsen forløb, så var der ikke meget rav i den:

- Vi havde nogle hurtige møder, hvor vi stort set var enige om de fleste ting.

Det var stort set kun på fordelingen af tingene i områderne. Vi var jo delt op i blandt andet Flakkebjerg-området og Sørbymagle-området. Men økonomien var vi gerne enige om, så vi blev hurtigt færdige, så vi kunne få en kop kaffe og spille kort efter mødet.

Blandt andet sidst i halvfjerdserne var der mange penge i kassen.

- Vi havde på et tidspunkt omkring 20 millioner i kassen, men det var, fordi der var bygge- og anlægsstop. Det var udstedt af regeringen, så selv om man havde pengene og projekterne, kunne man ikke bryde loven.

- Vi var nok ikke så krævende dengang. Vi nøjedes med det, der var. Jeg havde borgmesterkontor i det tidligere soveværelse på loftet, og kommunaldirektøren sad ved siden af.

Folk var krævende

- Døren stod altid åben, så folk kunne komme med hvad som helst. Det var

Det var en festdag for borgmester Frede Pedersen fredag den 14. oktober 1982, da man endelig kunne indvie den nye administrationsbygning i Dalmore. Det havde kostet mange kræfter at finde den rette placering og udformning.

måske nok lidt for meget en gang i mellem. Nogle ville ikke komme på rådhuset, men kom en søndag eftermiddag,

når jeg sad derhjemme. Frede Pedersen husker, at det oftest var pensionister, der kom hjem til ham, fordi der var nogle ting, de gerne ville spørge om.

Han havde også fuldt overblik over de regninger, der blev betalt:

- Jeg stemplede selv alle regninger og underskrev dem. Der var ingenting, der kom ud af "Herrens hus" uden at jeg havde stemplet det. Jeg fik alle papirer op til gennemsyn.

Borgmesterkæden

En af de sidste ting Frede Pedersen nåede at sætte i værk, inden han stoppede i kommunalbestyrelsen, var, at få skabt en borgmesterkæde.

- Jeg nåede aldrig selv at få den på. Men det var mig, der overrakte den til Poul Jeppesen, der havde overtaget borgmesterposten efter mig.

Administrationsbygningen godt 20 år efter den blev bygget.

Spørgetid

Den 21. januar 1975 var det første møde, hvor der var spørgetid så borgerne kunne spørge kommunalbestyrelsen direkte på et møde.

Ifølge ST var det en succes.

Der var mødt ni tilhørere, hvoraf de fleste havde spørgsmål at stille til mødets dagsorden.

En del har avisen refereret i forbindelse med omtale af de enkelte sager.

De 15 minutters spørgetid slog dog let til. Efter 10 minutters forløb begyndte spørgsmålene at ebbe ud.

Men viceborgmester P. Bjaldby, som besvarede spørgsmålene i borgmesteren Carl A. Christiansens fravær, måtte dog også medgive, at mødets dagsorden heller ikke var så stor.

I første omgang blev spørgetiden indført som en forsøgsordning i et halvt år, og da ordningen skulle vurderes, var de opadvendte tommelfingre drejet en halv omgang, fordi ordningen viste sig at være en skuffelse.

I stedet besluttede man at indføre skriftlige spørgsmål, som ikke kun behøvede at dreje sig om dagsordenen.

Hashøjprisen

Hvis du kender en person som du syntes fortjener at være æresborger i Hashøj Kommune, så indstil hende eller ham til Hashøjprisen.

Hvornår prisen uddeles

Hashøjprisen uddeles af Hashøj Kommune når der peges på et velkvalificeret emne til denne æresborgerpris. Prisen uddeles altså ikke nødvendigvis hvert år.

Hvem der kan få prisen

Prisen kan gives til en borger, medarbejder eller samarbejdspartner, der har gjort en særlig prisværdig indsats i økonomisk, social, kulturel eller samarbejds mæssig henseende for Hashøj Kommune.

Hvad prisen består af

Modtageren af prisen får et diplom, et stofemblem, en karaffel og 2 glas med kommunevåben.

Hvem der kan foreslå kandidater

Foreninger, enkeltpersoner og Kommunalbestyrelsens medlemmer kan foreslå kandidater.

Hvem der beslutter hvem der skal have prisen

Det er Økonomiudvalget der bedømmer og stiller forslag til Kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen godkender kandidaten og står for uddeling af prisen.

Vi har 5 æresborgere i Hashøj

Bent Jensen, Gerlev, i 1993, Keld Svendsen, Flakkebjerg, i 1998, Søren Grønnebech, Fårdrup, i 1999 og Jørgen Hermansen, Fladholte, i 2000
Thomas Vesth, Dalmose, i 2005 har fået Hashøjprisen.

Send os dit forslag

Hvis du har et forslag så send det skriftligt til Hashøj Kommunalbestyrelse, Rådhuset, Vemmeløsevej 40, 4261 Dalmose, eller via e-mail til hashoej@hashoej.dk
senest den 11. september.

Her til venstre ses annoncen for indsamling af ideer til Hashøj Prisen 2006.

Den sidste æresborger blev Ole G. Nielsen, Lundforlund. Annoncen er, som den blev bragt i lokalaviserne.

Hashøj Kommune i 40 år

Med fra begyndelsen

Da planerne om sammenlægningen af de syv sogne begyndte, var Peder Bjaldby (Venstre) sognekasserer i Sludstrup Sogn.

Men det var ikke meget indflydelse, han fik på sammenlægningen.

- Det var mest sognerådsformændene, der aftalte det på deres møder, husker Peder Bjaldby, der kom ind i sognerådsarbejdet for Venstre med kun én stemme mere end konkurrenten i 1950.

Han kan tydeligt huske, hvorfor det blev mejeribestyrer Carl A. Christiansen, der blev sognerådsformand og ikke ham selv.

- Vi borgerlige havde flertal, så det skulle være en af os. Flere pegede på mig, men valgmenighedspræst Dilling Hansen ville ikke have det. Jeg tror måske, at han selv ville være sognerådsformand.

Derfor gik han til socialdemokraterne og fik et par af dem til at gå med til, at det ikke skulle være mig. I stedet blev der indgået en aftale om, at det skulle være Carl A. Christiansen, fortæller Pe-

der Bjaldby og tilføjer med et glimt i øjet:

- Jeg tror nu lige så meget, at det var fordi det gamle Seerdrup Mejeri snart skulle lukke, og så havde han fået et job på den måde. Det var jeg ikke ked af, for jeg var ligeglad med at være sognerådsformand - så også dengang var der rævekager efter et valg, når posterne skulle fordeles.

Det blev til tre perioder som først sognerådsformand og fra 1970 som borgmester for Carl A. Christiansen, så han må have gjort det godt nok.

Peder Bjaldby selv blev næstformand i sognerådet, og senere viceborgmester. Desuden blev han formand for socialudvalget - en post han var glad for, og i kraft af den, har han sat sit præg på Hashøj Kommune.

Ikke Fårdrup Kommune

Dengang kommunen skulle have et navn var Fårdrup Kommune aldrig på tale, husker Peder Bjaldby, selv om kommu-

Peder Bjaldby (V) var med i kommunalbestyrelsen fra 1966 til 1986, da han gik af. Han var alle årene formand for socialudvalget i Hashøj Kommune.

Dalmose alderdomshjem, som det så ud før, det blev bygget om til Atkærcentret.

nekontoret skulle ligge i den tidligere skole i Fårdrup.

- Jeg tror, det var en skolelærer, der forslø at kalde den Hashøj efter højen nord for Slots Bjergby, siger han og nævner samtidig, at det også var på tale at kalde den Halkevad efter mindelunden, midt i kommunen.

I begyndelsen var der ikke behov for den store administration, eller mange kontorer i den tidligere Fårdrup Skole.

- De var syv personer fra begyndelsen og vi havde socialkontoret i det tidligere skolekøkken.

Men det varede ikke så længe, så fik vi bygget en pavillon i forlængelse af den gamle skolebygning, forklarer Peder Bjaldby.

Der er ikke den store forskel på dagsordenerne dengang og i 2006.

- På en dagsorden kunne være pensionsansøgninger eller en diskussion om børneværnets tilsyn af en sag. Vi behandlede også sager om førtidspension, fortæller den tidligere socialudvalgsformand.

Han husker, at de fleste sager blev klarret uden de store diskussioner og ført til protokols i formandsprotokollen, som al-

le skrev under efter et møde -og så var de sager klarret.

- Jeg havde været til et møde i kommuneforeningen i Jyderup, hvor der var repræsentanter fra Vestsjællands Amts Boligselskab, der forklarede om andelsboligerne, husker Peder Bjaldby.

Da han kom hjem fra mødet talte han med Carl A. Christiansen om de gode ting, han havde hørt. Det var i midten af halvfyrdserne og i 1977 blev de første ni andelsboliger bygget i Gartnervænget i Sørbymagle.

- Det kom til at hedde sådan, fordi der havde ligget et gartneri på stedet, forklarer Peder Bjaldby.

Siden kom der andelsboliger til de ældre i Flakkebjerg, Dalmose, Slots Bjergby og flere i Sørbymagle.

- De aflastede plejehjemmene meget, siger han. Det var før hjemmehjælpen og udbringning af mad blev sat rigtigt i system, og ifølge Peder Bjaldby var der ikke mange af de mindre husmænd, med under 10 tdr. land, der havde råd til selv at klare en lejlighed eller få forbedret huset, så det var indrettet til ældre mennesker.

Derfor kom de ofte på alderdomshjem, blot fordi boligen eller evnerne til-

Plejehjemmet i Slots Bjergby efter den første udvidelse.

madlavning ikke lige var gode nok hos dem alle.

- De kunne ikke magte det, mens gårdmændene bedre havde råd til at få lavet toilet og få sat termovinduer i huset.

Kontortid om torsdagen

Om torsdagen havde Peder Bjaldby kontortid, hvor alle kunne komme med deres ærinde. Her blev udbetalt kontanthjælp og pensioner.

- Det kunne være folk, der ikke var i fagforening, og som havde brug for understøttelse fra kommunen, erindrer han.

En gang var det ved at gå galt for Peder Bjaldby, da en mand ville have flere penge, end han kunne få.

- Han kom mod mig med en nihalet kat og sagde, at han ville have penge, men jeg kunne ikke give ham nogle, så vi væltede lidt rundt og jeg fik nogle skrammer, fortæller Peder Bjaldby.

Den historie fik selvfølgelig et efterspil i retten, og efterfølgende holdt Peder Bjaldby altid et vågent øje med, hvem der gik på vejen forbi gården.

Men den episode var også den mest ubehagelige i de år, hvor han var med i Hashøjs kommunalbestyrelse.

Det var den samme mand, der i september 1977 gik til aviserne med en historie om, at han skulle forsørge sin familie for kun 200 kroner om måneden.

Den historie ville Peder Bjaldby ikke lade sidde på sig, og gik bramfrit ud i

pressen og forklarede sagen, som han og kommunen så den.

- Han angreb mig i avisen, og så gik jeg ud og forklarede sagens sammenhæng, siger Peder Bjaldby.

Dengang i 1977 var der ikke nogen, der gjorde vrøvl over, at en udvalgsformand forklarede en enkelt sag - og så endda en personsag i avisen. Det ville ikke gå i 2006, hvor sager fra andre kommuner viser, at hverken forvaltning eller politikere må udtale sig konkret om igangværende sager.

Udflugter

Arbejdet som formand for socialudvalget var ikke kun tunge sociale sager eller negative avisskriverier.

- I det gamle sogneråd havde vi udflugter for pensionister. Det indførte vi også i den nye kommune. En gang havde vi op mod 400 med i adskillige busser. Så kørte vi en god tur og spiste på en restaurant undervejs, forklarer Peder Bjaldby. Efterhånden som kommunen skulle spare, blev der også sparet på de gratis udflugter, og pensionisterne holdt sig tilbage med at tage med, fordi de selv skulle betale 50 eller 100 kroner for en tur.

Nu i 2006, hvor Peder Bjaldby selv er pensionist, er der tid til at bruge nogle af de tilbud til ældre, som Hashøj Kommune har i dag.

Blandt andet bliver det til kortspil i salen på Atkærcentret hver onsdag eftermiddag.

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Det blev en grøn overraskelse efter kommunalvalget i november 1985. ST skriver, at Bo Mølbach Christensen blev valgt ind for De Grønne på liste G. "Hashøj er jo næsten blevet den grønneste kommune i hele amtet", siger den nyvalgte til avisen.

Den 23. november 1985 siger den daværende radikale Troels Christensen undskyld til vælgerne. Under overskriften i ST "Undskyld vi tabte" forklarer han de 200, der havde stemt på listen, at man havde troet, det kunne lade sig gøre at blive valgt uden at være i valgforbund med nogen. Men det lykkedes ikke denne gang.

Under overskriften "Alarmerende indhold af salt i drikkevandet", fortæller ST den 25. november 1985, at vandværkerne i Fårdrup, Flakkebjerg og Dalmose ikke leverer vand med ordentlig kvalitet. Det er indholdet af salt, den er gal med. Man arbejder dog hårdt på at løse problemet.

I ST den 21. december 1985 forklarer formand for Dalmose Centralskoles dataudvalg Mogens Jensen, om beslutningen om, at skolen valgte Commodore-computere. Han siger blandt andet, at han har været til flere kurser og konferencer, hvor forskellige eksperter har udtalt sig om programmer til brug i skolen. Ingen kunne dog fremvise programmene, men de ville komme en gang i fremtiden. Det kunne Mogens Jensen ikke bruge til ret meget, så derfor blev der investeret i de billige Commodore 64-computere, så eleverne kunne komme i gang med den nye teknik.

I ST den 8. maj 1991 står, at Centralkøkkenets leder Tove Petersen gerne ville handle lokalt, men at hendes budget på 793.992 kroner ikke tillader det. Brugsen giver fem procent rabat, mens københavnske firmaer giver 15 procent, samt en årlig bonus på 5 procent. Dermed er en tidligere aftale om at handle lokalt ophørt.

Hashøj Kommunes natur har altid været præget af forskellige afgrøder fra landbrug og gartneri. Her er det kirsebærtræer ved Lykkenshåbvej i Skørpinge en forårsdag.

Hashøj Kommune i 40 år

Valgt på en sukkerposeliste

- Jeg blev valgt ind på en sukkerposeliste, som den type opstillingslister blev kaldt. Det var en liste, som lokale folk skrev personer på for derefter at henvende sig til vedkommende med besked om, at han eller hun var sat på valglisten til sognerådet. Jeg havde ikke selv nogen intention om at blive valgt, forklarer Arnold Rask, der var skrevet på Dalmose-listen.

På samme vis var Frede Skaarup Pedersen skrevet på Gimlingelisen. Han endte med at blive den sidste sognerådsformand for Gimlinge Sogn, hvor Arnold Rask også blev valgt ind og sad med i sognerådets sidste periode og derefter blev valgt ind i den nye storkommune Hashøjs kommunalråds første periode.

Det blev et råd på 17 mand, hvoraf 4-6 havde større indflydelse på afgørelserne end andre, hvem det først gik op for, hvad der var besluttet i dagene efter afgørelsen, lyder Arnold Rasks karakteristik af de første 17 folkevalgte sognerådspolitikere for Hashøj Kommune.

Navngivning

Da først man var blevet enige om, at de syv sogne skulle lægges sammen, så var den næste udfordring at give barnet et navn. Det blev til flere møder for at finde det rigtige navn. Dalmose var vedtaget én gang, men en kommafejl i den skrevne tekst blev afgørende for en omstødelse og genoptagelse af emnet.

Med begrundelse i, at herredet var navngivet Flakkebjerg, blev dette navn foreslået af Johannes Jensen, hvorpå en kom med forslaget "Johannesbjerg". Det blev dog betragtet som det, det var, en lille spøg.

- På det derpå indkaldte stormøde var det nogle gange, som om man kunne mærke istapper komme ned fra loftet, så-dan var stemningen dengang, husker Arnold Rask fra mødet.

- Fra Hyllested kom så til sidst forslaget Hashøj begrundet med, at så var alle

kendte stednavne sorteret fra, og det endte det med, for vi kunne simpelthen ikke blive enige om andet, forklarer Arnold Rask.

Da først navnet var på plads, og valget til de 17 pladser i Hashøj Sogneråd, som det hed fra 1966 til 1970, var overstået, skulle der findes en sognerådsformand.

Rævestreger gav borgmester

Den stærke Venstre-gruppe med 11 mandater var gået sammen en aften før konstitueringen skulle finde sted.

Her havde man, efter mange samtaler i løbet af natten, fundet frem til at pege på

Peder Bjaldby som ny sognerådsformand, men det skulle ikke blive så let, som det så ud til.

- Af de 17, der var blevet valgt, vil jeg tro, at de 13-15 af dem, havde en borgmester i maven, erindrer Arnold Rask og fortsætter:

- I Venstre-gruppen var der et par stykker, der var bange for, at den nordlige del af den nye kommune skulle få for meget magt, derfor var der en fra gruppen, der kom og henvendte sig til mig og fremførte, at der var nogle, som ikke mente, at Bjaldby skulle være sognerådsformand. Det fik mig til at tro, at vi kunne få indflydelse, så derfor kontaktede jeg et par andre. Vi blev hurtigt enige om, at der måske kunne være andre emner end Bjaldby.

Det første konstituerende møde var lidt spændt, husker Arnold Rask, men da Carl A. Christiansen blev foreslået, blev han ret hurtigt valgt som sognerådsformand.

- Jeg husker Carl som en god katalysator, og da der var så mange, som skulle enes om arbejdet, var vi nogle stykker, der mente, han ville være god til pladsen, hvilket viste sig at være rigtigt, siger Arnold Rask.

En anden ting, som han husker som en god beslutning, var, at man ansatte en kæmner langt væk hjemmefra. Han kom

helt fra Møn og havde ingen forhåndsindstillinger til tingene. Der var ingen "lig i lasten", lyder det fra Arnold Rask.

Skolerne udvides

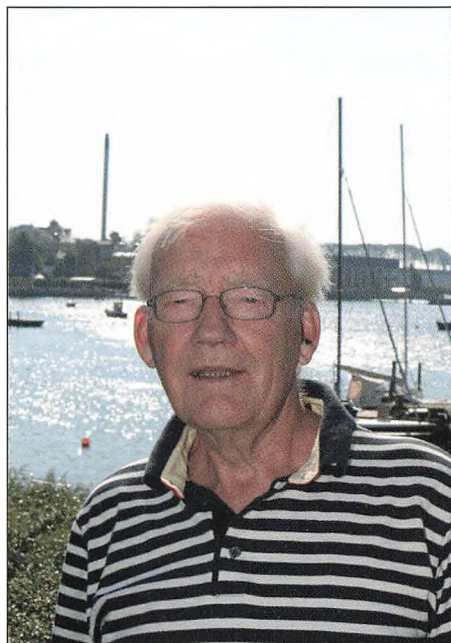
Da først konstitueringen var på plads, og de 17 kommunalbestyrelsesmedlemmer skulle til at tage fat på arbejdsopgaverne, var en af dem skolerne.

Et af de store problemer var, at der var lidt for mange af dem. Der var mange spørgsmål: Hvor skulle den store skole ligge henne, og hvordan fik vi det til at køre. Der blev foreslået en stor skole ved Halkevad Mindelund, men det vandt ikke gehør.

- Dilling Hansen og jeg var fortalere for, at de mindre skoler om muligt skulle bevares, fordi vi opfattede dem som et naturligt socialt-kulturelt samlingspunkt for lokalområderne. Det blev vedtaget, og de små skoler begyndte at kappes om at levere de bedste elever til overbygningsskolen i Dalmose.

Økonomisk og praktisk var det en god ordning, og der kom et godt skolevæsen ud af det, mener Arnold Rask.

Det hjalp også til, at han som formand

Arnold Rask foran Skælskør Havn, hvortil han flyttede, da han skulle nyde sit otium efter mange års virke som virksomhedssejer og politiker i Hashøj-

for bygningsudvalget skubbede på for at få bygget boliger til lærerne ved skolerne. Den gang var det svært at skaffe boliger. Men Hashøj kunne tiltrække lærere fra de store byer og seminarierne ved at tilbyde dem en bolig.

Derfor fik den nye storkommune en hel del unge lærere, der senere blev tilbudt at købe boligene.

Det samme tilbud fik beboerne i kommunens fattighuse, og for Arnold Rask er der ingen tvivl om, at både beboerne og husene fik stor glæde af overtagelserne.

Pludselig blev huse og haver mere velholdte, det var utroligt, hvad det gjorde ved folks indstilling, når de selv ejede det.

Salt i vandet

- Administrationsbygningen blev af økonomiske grunde lagt i den tidligere skole i Fårdrup, og når vi havde sognerådsmøder, var der kaffedrikning.

Der var noget mærkeligt ved den kaffe - den havde en bismag af salt, der var nemlig salt i vandet.

- I starten kom vi med små "saltede" bemærkninger til byens beboere, men vi vænnede os efterhånden til det, lyder det fra Arnold Rask.

Om det så alligevel var en medvirkende årsag til, at Administrationbygningen senere blev flyttet til Dalmose, lader han stå hen i det uvisse.

Byggemodning

Som erhvervsmand med mange medarbejdere, havde Arnold Rask en stor interesse i at få udstykket byggegrunde, da der på den tid ikke var byggegrunde at få i landsbyerne og derfor ikke mulighed for at få tilflyttere.

På grund af motorvejen mellem Slots Bjergby og Slagelse, blev de af Slots Bjergbys skatteborgere, der boede på den nordlige side af motorvejen, indlemmet i Slagelse Kommune ved kommunesammenlægningen i 1970.

Derfor turde man ikke udstykke i Slots Bjergby på daværende tidspunkt. Man var bange for, at Slagelse så ville inddrage flere gode skatteborgere.

Det betød, at der blev gjort ekstra ud af byplanlægningen og udstykket grunde i Sørbymagle og Dalmose.

Hashøj Kommune i 40 år

Det er fedt at være ung i Hashøj

For Mathias Lose på 14 år er det fedt at være ung og udnytte de muligheder, der er i Dalmose, som for eksempel Hashøj Ungdomsskole.

Han havde meldt sig til at få et knal-lertkørekort, men desværre sagde læreren op, og da man ikke kunne skaffe en ny måtte holdet aflyses.

- Det er ærgerligt, men sådan er det, lyder det fra Mathias, der håber, at han i stedet kan få kørekortet på den efterskole, han skal gå på efter sommerferien.

I stedet bruger han tiden i ungdomsskolen til at spille bordtennis og til at dyrke sin lidenskab for musik.

I år spiller han guitar og går i samspilsgruppe sammen med fire andre på cirka sin egen alder.

Det er han glad for, ikke mindst fordi man har ansat en god musiklærer, der selv spiller musik og derfor er god til at inspirere det spirende orkester.

Mathias spiller sammen med sine kammerater i musiklokalet på Dalmose Centralskole hver onsdag aften fra kl. 19.00, for et par af orkestermedlemmerne kommer fra Sørbymagle, for det er ikke altid bussen, når det lige til tiden. Mathias glæder sig til årets "look-alike-konkurrence", hvor kommunens unge får lov til at konkurrere om, hvem der giver den bedste sceneoptræden.

Når der ikke lige er fest i ungdomsskolen, er der andre muligheder for at lære jævnaldrende at kende for eksempel om mandagen i ungdomsklubben, hvor man bare kan "hænge ud" og snakke med hinanden. De andre dage er det heller ikke noget problem at tage bussen til for eksempel Sørbymagle, hvor mødestedet ofte er omkring hallen.

- Her er vi bare sammen med vennerne, lyder det fra Mathias Lose.

Mathias Lose til venstre sammen med sine sammenspils-kammerater i musiklokalet på Dalmose Centralskole.

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Lørdag den 1. april 1967. Et år efter kommunesammenlægningen - fortæller sognerådsformand C. A. Christiansen under overskriften "Chokbehandling" blandt andet til Sjællands Tidende (ST):

- Sammenslutningen har været lidt af en chokbehandling - også økonomisk - for kommunens beboere. Udgifterne bliver jo ikke mindre i de store enheder, men jeg tror, at man efterhånden vil indse, at især på det sociale område kan de små kommuner ikke yde det, man efterhånden vil kræve af sin kommune.

Samme år var der 4.000 stemmeberettigede til at vælge de 17 medlemmer til kommunalbestyrelsen. De blev valgt i de gamle valgdistrikter - kærner Mortensen regner med, at man kan regne resultatet ud til klokken 23.

Den 22. marts 1967 fortæller ST, at en pensionistforening i Hashøj Kommune er en realitet om kort tid, og at den vil slå sig sammen med den i Høve.

I det andet budget for kommunen var der en skatteindtægt på seks millioner kroner. Ifølge ST den 17. januar 1967 var det en million mere end i 1966.

Fra 1. april 1967 ændredes åbningstiden for Kommunekontoret i Fårdrup, så der var åbent fra kl. 10-12.30 og tillige torsdag fra 15-18. Filialerne i Dalmose og Sørbymagle ændrede ikke åbningstider.

Den 21. november 1967 meddeler ST, at Dalmose bliver center for den ny Hashøj storkommune. Det handler dog ikke om administration, men om industriområde og boligområde. Avisen viser også en

Hashøjs driftsbudget			
Driftsindtægter:			
	1970-71	1969-70	
Renter	80.950	150.900	
Jorder og ejendomme	-11.300	-8.800	
Andre indtægter	472.000	1.000	
Skatter og afgifter	7.519.350	7.872.079	
	8.035.000	8.018.179	
Driftsudgifter:			
Administrationsudgifter	788.200	709.500	
Socialudgifter, netto	772.377	2.219.704	
Tilskud til foreninger m. v.	3.000	1.000	
Skolevæsen	2.780.400	1.992.050	
Vejvæsen	612.000	652.500	
Vandløbsvæsen	96.000	50.000	
Erandsvæsen m. v.	59.000	45.000	
Sundhedsvæsen	77.000	52.000	
Andre udgifter	1.348.000	1.383.500	
Biblioteksvæsen	66.722	57.389	
Afdrag og henlæggelser	1.172.024	724.624	
Driftsoverskud	250.277	260.932	
	8.035.000	8.018.179	

Udklip fra Sjællands Tidende 1969

tegning med en omfartsvej øst om Dalmose.

Allerede i sin begyndelsen gik Hashøj ind for en forebyggende tandpleje. Det ville komme til at koste 25 kroner per barn om året, og stemningen blandt de folkevalgte var god.

"Spildevandet fra Sørbymagle bliver rent i sommeren 1969". Den overskrift brugte Aktuelt i sin omtale af en fire kilometer lang kloakledning, der skulle føres frem til et biologisk rensningsanlæg. Dengang havde landsbyen 250 indbyggere, et mejeri og en større skole. Anlægget kunne klare vandet fra 1.200 borgere.

I 1969 - hvor der endnu en gang blev talt kommunesammenlægning og landsomfattende kommunalreform, blev det foreslået, at Fuglebjerg, Holsteinborg og Hashøj skulle gå sammen i en kommune. "Det vil give en levedygtig kommune", mente personen bag idéen, folketingskandidat Lykke Jørgensen i ST.

Hashøj Kommune i 40 år

Det var godt at være ung i tresserne

Det kan godt være, at der ikke var mange tilbud til de unge i begyndelsen af Hashøj Kommunes levetid, men for Lone og Tommy Olsen var det en god tid.

Men før man kunne begynde i selve ungdomsskolen, skulle de unge have faget "ungdomsorientering".

- Det var ligesom et grundkursus, man skulle have, før man kunne begynde i ungdomsskolen, hvor vi fik en bred orientering om det at være ung, mindes Lone, der den gang hed Poulsen til efternavn. Blandt de andre fag var husgerning, som ikke mindst har sat sig spor i erindringen hos Tommy.

- Det var ikke kun flæsketeg og kartofler. Vi fik også lov at bage. Jeg fik utroligt meget ud af det.

Før Sørbyhallen blev bygget, brugte de unge i Sørbyområdet skolen og gymnastiksalen til at udfolde sig i.

Det var et af de steder, hvor de mødtes og tilbragte fritiden, men der var også andre steder.

- Vi spillede badminton og gjorde gymnastik på skolen. Om sommeren spillede vi håndbold og fodbold, og så havde vi kiosken og gadekæret, siger Lone Olsen.

- Der var også skoleskak, tilføjer Tommy Olsen.

Da de kom i 6. klasse begyndte de også at gå til maskinskrivning.

Det kunne de gå til allerede året inden, de kunne begynde i ungdomsskolen. Det var lærer Inge Tankmar, der kom for at

Lone og Tommy Olsen i Sørbymagle har brugt mange timer på sportspladsen i byen - lige fra de var helt unge.

undervise de unge elever i at lære blindskrift.

Den undervisning var noget, der blev fulgt uden meget pjækkeri.

- Stedet var så lille, og det var der, man mødtes med sine kammerater, understreger Lone.

Dengang var tilbuddene til de unge ikke så mangfoldige, og ud over idrætsforeningen og ungdomsskolen var der ikke meget andet at gøre.

- Jeg kan dog huske, at vi en gang blev kørt i teatret. Hvad vi så, husker jeg ikke, men jeg kan huske, at det var en god oplevelse, fortæller Lone Olsen.

Også dengang var der fester i ungdomsskolen - og lige som i dag, var de fri for alkohol indenfor i ungdomsskolen.

Overfyldt gymnastiksal

Lone Olsen husker, at i de første år, hvor hun var med i gymnastikken, var der gymnastikopvisning i skolens gymnastiksal.

- Vi havde forhold, som alle andre ste-

Et af de obligatoriske fag i ungdomsskolen var orientering om ungdomsskolen. Af andre fag var der maskinskrivning og madlavning.

Her i Sørbyhallen har Lone og Tommy Olsen tilbragt mange timer: Før den blev bygget, var der gymnastikopvisninger i Hvilebjergskolens gymnastiksal. Også kasernens faciliteter har været brugt til gymnastik og idræt af borgerne i Sørbymagle.

der. Der var fyldt godt op sådan en dag. Senere, da der ikke var plads nok, så flyttede de større arrangementer til kasernen, hvor der var bedre plads til tilskuere og gymnaster.

Hun husker også, at der dengang ikke var behov for så mange budgetmøder, som der er i dag.

- Jeg mener ikke, at vi gav noget for at

låne gymnastiksalen dengang, hvor vi nu skal betale, og det mere er et spørgsmål om økonomi.

For dem begge er minderne fra deres møde med de kommunale tilbud gode - selv om der da også blev kørt på knallert og gået i byen i Sorø og Slagelse og urtherover i Lystskoven i Skælskør.

Fra scrapbøgerne

I 1969 havde Hashøj Ungdomsskole - ifølge ST - en tilslutning på ikke færre end 42 procent af de 14-18-årige. Det var det år, den begyndte.

Samme år var skatteudskrivningen steget til 8,5 millioner kroner - ifølge Aktuelt.

Den 1. oktober 1969 skriver ST, at Slots Bjergby Plejehjem får plads til 24 beboere for en pris af 3,46 millioner kroner. Det er til en udbygning af det eksisterende hjem, og giver bedre muligheder for pleje af de svage ældre.

18 dage senere fortæller samme avis, at

pensionistforeningen tager sig af at underholde de ældre, mens kommunen tager sig af beskæftigelsesarbejdet inden for omsorgen af de ældre. Omsorgsarbejdet begyndte den 1. april 1968 på alderdomshjemmene i Dalmose, Rosted og Slots Bjergby på foranledning af kommunen.

I sin nytårsudtalelse for 1976 mener borgmester Carl A. Christiansen, at der var kommet gang i sagerne i det forløbne år, og at man nok måtte stoppe lidt op i det nye. Han nævner kloakering af Dalmose og Sørbymagle samt plejehjemmet i Slots Bjergby, som nogle af de ting, der er gjort.

Hashøj Kommune i 40 år

Hård forhandling om Sørbyhallen

Det var ikke nogen rar oplevelse for Thorben Pedersen, da han som gruppeformand for Socialdemokratiet var med til at forhandle, om Sørbyhallen skulle blive til noget og hvor meget, den måtte koste.

- Det var ved at ende i stor ballade og kaos. Alle var uenige på kryds og tværs af partierne. Det var ikke nogen rar oplevelse, husker Thorben Pedersen.

Forud for vedtagelsen af projektet var der holdt mange møder blandt borgere og politikere.

Allerede, da han og familien købte huset i Sørbymagle i 1977, var en idrætshal på tale.

- Vi var lovet en hal, og der var en initiativ- og arbejdsgruppe, som arbejdede med projektet. Det så lyst og lovende ud, fortæller Thorben Pedersen.

Men nogle år senere var der vælgermøde, hvor der blev stillet spørgsmålstegn ved, om der var råd til hallen, og i 1981 kom så meddelelsen om, at der ikke var råd i budgettet til at bygge en hal, og at den derfor var strøget.

Det var ved kommunalvalget i november 1981, at Thorben Pedersen kom ind i kommunalbestyrelsen og var med til at sørge for, at der blev afsat en million kroner til hallen over de kommende år, så man på den måde kunne spare op til en idrætshal i den største nordlige by i Hashøj Kommune.

I 1985 var der sparet fire millioner op, og der blev holdt møde i Sørby Forsamlingshus.

Det var igen valgår

- Det første, der sker på det tidspunkt, er, at jeg på gruppens vegne foreslår, at der bliver lavet tegninger til hallen, forklarer Thorben Pedersen.

Arkitekt John Sørensen bliver sat på opgaven. Mens arbejdet med tegningerne skred frem, var alle i kommunen sikre på, at der snart kunne bygges en hal.

I løbet af den valgperiode er der stadig

Thorben Petersen var sammen med borgerne i Sørbyområdet med til at kæmpe en hal til byen.

optimisme lige indtil 1987, hvor kommunen igen fattes penge.

- Gert Lundsgaard, der var kommet med i kommunalbestyrelsen og i ligningskommissionen finder ud af, at der mangler penge i kommunekassen. Den er flere med på og mener, at det ikke skal være nu, hallen skal bygges, fastslår Thorben Pedersen.

Det var her, der blev kaos i kommunalbestyrelsen, for der blev diskuteret kraftigt for og imod på tværs af partierne, og som gruppeformand for Socialdemokraterne var det Thorben, der førte ordet under forhandlingerne.

- Det endte med, at kun min partifælle Niels O. Pedersen støttede mig. Han sagde: "Det er nu, du skal stå fast. Vi kan ikke fortsætte uden at få en hal", husker Thorben Pedersen.

De mange diskussioner endte med, at kommunalbestyrelsen enedes om at gøre projektet billigere.

Der blev sat et loft på maksimalt syv millioner kroner, og hvis det blev dyrere, skulle borgerne selv skaffe pengene.

Enigheden kom en uge før Sankt Hans, og ved årets sankthansbål i Sørbymagle var der over 200 mennesker.

- Det var en rigtig festdag. Jeg kan huske, at vi sang Sørbymaglesangen (sankthanssang skrevet af Thorben, der stadig synges ved bålet, på melodien fra Lunde-borghymnen).

Det var en stor oplevelse og alle var tilfredse, erindrer Thorben.

Men glæden varede kun kort.

- Allerede inden det næste kommunalbestyrelsesmøde var hallen i fare igen, og da der skulle holdes møde, var alle pladser i salen besat, og samtidig var der store flokke uden for, så vinduerne måtte lukkes op for, at alle kunne følge nogenlunde med i, hvad der skete.

- Flere gange blev mødet suspenderet. På et tidspunkt, da der kun manglede én stemme for at få vedtaget byggeriet, sagde jeg til Frede Pedersen: "Nu kan du afgøre det". Men i samme øjeblik fik Ejnar Trosbjerg suspenderet mødet, og da det blev genoptaget, havde Venstres gruppe banket Frede på plads, så han stemte nej, forklarer Thorben Pedersen.

Efter det møde var der en meget mat stemning i Sørby-området.

Men efter nogen tid ringede formanden for Sørbymagle Idrætsforening, Mogens Hesselberg, til Thorben for at høre, om han ikke var med på, at der blev oprettet en arbejdsgruppe, som kunne få hallen op at stå.

Gruppen gik i gang og fik besked på at gøre projektet to millioner kroner billigere.

Desværre kostede det kuldsejlede projekt også en erstatning på 700.000 kroner til arkitekten, da tegningerne ikke kunne bruges.

Ud over Mogens Hesselberg og Thorben Pedersen, som fik Frede Pedersen med, sad bl.a. også Villum Christensen, Bent Heegaard og Ole Christiansen i gruppen.

- Uden de tre sidste, der var nogle rigtige arbejdsheste, ville hallen ikke være blevet til noget, de trak byggeriet igenem, og det endte med, at vi fik den, fremhæver Thorben Pedersen, der samtidig påpeger, at det blev billigere for kommunen at have en egen hal end at leje kasernens faciliteter til idrætsudøverne.

Men en ting er, at der står en fiks og færdig hal. Den skal også fyldes med inventar, drives og vedligeholdes - og det koster også penge.

Derfor blev hovederne lagt i blød.

Først blev der holdt en stor fest i Fredes lade, hvor der var over 200 mennesker. Alt, hvad der var i overskud den aften, gik til hallen. Støtteforeningen SIF's venner var med til at skaffe penge til driften af Sørbyhallen.

- Der blev solgt diplomer, hvor man kunne købe en mursten for 100 kroner, hvor ens navnetræk stod. Der blev solgt videobånd med sange, der var indsunget af politikere og lokale idrætsfolk. Der blev skaffet sponsorreklamer i hallen, som også kan ses i dag, forklarer Thorben Pedersen.

Han forklarer også, at Mogens Nellemann sponsorerede spaden, som blev forgyldt på kasernen, før den skulle bruges til det første spadestik.

Der skulle ikke bruges unødige penge på det.

SØRBYBÅNDET

SØRBYBÅNDET

Båndet sælges kun i Sørbymagle og lanceres på Sørby-markedet 28. - 31. maj 1987

Båndet indeholder bl. a.:
Sørbyvalsens
Det sker i Sørbymagle
SIF-sangen

Blandt solisterne kan nævnes
Frede Pedersen
Niels Pedersen
Mogens Hesselberg

Al musik er indspillet af Seventy Four med støtte af Bjarne Kirkegaard
Båndet er indspillet i Villum Christensens Studio, Sørbyvej 14, 1977
Tekst: Villum Christensen, Mogens Hesselberg
Anvendt producent: Børghilderen i Villum Christensens
Al musik er indspillet på båndet af Børghilderen i Villum Christensens
for udgivelse til musikere. Seborystikke. Alle de andre der gratis

SIDE 1

1. SIF-sangen
K: Troels Christensen
F: Troels Christensen
S: SIF-Bestyrelsesmedlemmer (Eva, Anne, Nina, Bjarne, Lars, Per, Mik og Ole)

2. Fortid mig stille
K: Flemming Laurson/Troels Christensen
F: Flemming Laurson/Troels Christensen
S: Seventy Four

3. Frihedens Hjør
K: Leif Sylvestor Petersen
F: Erik Clausen
S: Bodil Tolddal/Hellebjergskolens kor

4. Sommer Hødday (Sommerferie)
K: Wrech, Bennett, Brian
F: Flemming Antonsen
S: Seventy Four

5. Flyv ikke højere end vingerne bær
K: Thore Skogman
F: Thore Skogman
S: Børghilderen Frede Pedersen

6. Vi voksne kan også være bange
K: Bjarne Jes Hansen
F: Bjarne Jes Hansen
S: Niels Pedersen (Kultur-Niels)

SIDE 2

1. Det sker i Sørbymagle
K: Troels Christensen
F: Troels Christensen
S: Seventy Four

2. Du er dig selv
K: Troels Christensen/Anne Lorentzen
F: Troels Christensen/Anne Lorentzen
S: Seventy Four

3. Luk dine små uskyldige øjne
K: Aage Stenfort
F: Henning Michaelsen
S: Mogens Hesselberg

4. Hello again
K: Howard Carpendale
F: Henning Michaelsen
S: Seventy Four

5. Man kan vel ikke gøre for at man har charme
K: Ralph Benatzky
F: Mogens Dam
S: Bent Heegaard

6. Sørbyvalsens
K: Troels Christensen
F: Troels Christensen
S: Seventy Four

K = komponist
F = forfatter
S = solist/gruppe

SIF + VENNER

SEVENTY FOUR

For at skaffe penge til Sørbyhallen blev der brugt mange metoder. Blandt andet blev der udgivet et kassettebånd med kendte borgere fra byen. Det var de unge musikere, Troels og Villum Christensen, der med deres band Seventy Four, leverede musikken - og jo - det er det samme tvillingepar, der kom med i kommunalbestyrelsen.

Hashøj Kommune i 40 år

35 år som chef i Hashøj Kommune

Når man taler med ansatte i Hashøj Kommune om Torben Vind-Andersen, mener de, at han ved alt om kommunen, fordi han har været ansat altid. Det er nu ikke helt sandt, men næsten - for Torben Vind-Andersen blev ansat fem år efter Hashøj Kommune var blevet en realitet. Torben Vind-Andersen har således "slidt på" alle 5 borgmestre i kommunens levetid - eller også er det omvendt.

Han husker tydeligt dengang i juni for 35 år siden, hvor han var til ansættelsessamtale hos kæmner Mortensen i Fårdrup.

- Samtalen gik lidt trægt, men så kom en mand ind og sagde "Dav jeg hedder Carl." Han var i korte hvide bukser og stemningen ændrede sig hurtigt, fortæller Torben Vind-Andersen. Det var borgmester Carl A. Christiansen, der dengang både var borgmester og tidligere mejeribestyrelser i Seerdrup.

- Carl var god til at løse en stemning op og medvirke til at bøje argumenter mod hinanden, så der kunne opnås enighed, husker han.

Dengang var der ansat omkring 18 til 20 mennesker i administrationen af hele kommunen. Heraf var de seks i skatteafdelingen, hvor Torben Vind-Andersen begyndte den 1. oktober 1971 som skattechef.

- Jeg kom fra en stilling som overassistent i Dianalund, hvor lønnen dengang var 2.930 kroner om måneden. Vi havde meget travlt i årene efter kildeskattens indførelse pr. 1. januar 1970, og jeg ville gerne have mere i løn, men Dianalund Kommune ville dengang ikke gøre mig til fuldmægtig, selv om jeg var ansvarlig for en stor del af skattekontorets arbejde. Derfor søgte jeg nye udfordringer i Hashøj, fortæller Torben Vind-Andersen.

Det var dengang, selvangivelserne ikke var mere komplicerede, end at de fleste skatteydere kunne regne deres skat ud med papir, pen og regnemaskine på samme måde som skatteafdelingens medarbejdere.

Torben Vind-Andersen har været med i 35 år - og fortsætter i den nye storkommune, Slagelse.

bejdere. Skatteafdelingen, som dengang også omfattede inkassoområdet, var meget effektiv til sit arbejde bl.a. som følge af, at medarbejderne havde et stort lokal-kendskab til kommunens borgere, som ikke mindst opstod ved et tæt samarbejde med den daværende ligningskommission.

- Der var dengang 7 medlemmer i ligningskommissionen, og de 6 af dem var samtidig medlemmer af kommunalbestyrelsen, som udpegede medlemmerne, siger Torben.

Når de mødtes en hel dag omkring 20 til 25 gange om året, sad de og gennemgik regnskaberne sammen med en repræsentant for administrationen og det daværende amtsskatteråd.

Det var en måde at holde sig orienteret om, hvor meget folk havde og hvad de brugte pengene til - både for medlemmerne i kommissionen og for skattemedarbejderne.

Det kunne forekomme, at kommissionsmedlemmerne kunne bruge egne oplevelser til at skabe sig et overblik over en skatteydere privatforbrug.

For eksempel hvis man havde været med til sølvbryllup hos naboen, eller familien havde holdt en anden stor fest, så burde dette være afspejlet i privatforbruget for det pågældende år.

- Så foreslog ligningskommissionen måske, at der blev lagt 10.000 eller 20.000 kroner mere på privatforbruget. Og hvis der ikke blev klaget, så var der

en god chance for, at der ikke var blevet lagt nok på, husker Torben Vind-Andersen. Møderne var dengang bestemt ikke røgfri, og Torbens kone kunne altid lugte på tøjet, om han havde været til heldagsmøde, for der blev røget cerutter og cigaretter, når ligningskommissionen mødtes.

Dengang som nu var der ikke mange, der elskede skatten, men folk betragtede det som et nødvendigt onde. Når der var problemer, så var det ofte Torben og hans medarbejdere, der måtte løse dem.

- Hvis en tilflytter havde en stor gæld til det offentlige og måske oven i købet var på overførselsindkomst, så var det dengang som nu svært at få penge ud af folk, fortæller Torben Vind-Andersen, der har set flere af den slags eksempler.

Gælden kunne være opstået på mange måder, bl.a. fordi folk havde haft egen virksomhed, som var gået konkurs med den deraf følgende gæld til skat, moms og lignende.

- Det skete, at forvaltningen havde besøg af en meget vred restant, som kun ville tale med chefen, og i langt de fleste tilfælde lykkedes det at få talt sig til rette i mindelighed, fortæller han.

Der var dog en gang, hvor en person råbte meget op. - Han havde betalt sin

skat for sent, og så kom der ligesom nu automatisk et tillæg på, og det var det, han råbte så højt op om, siger Torben Vind.

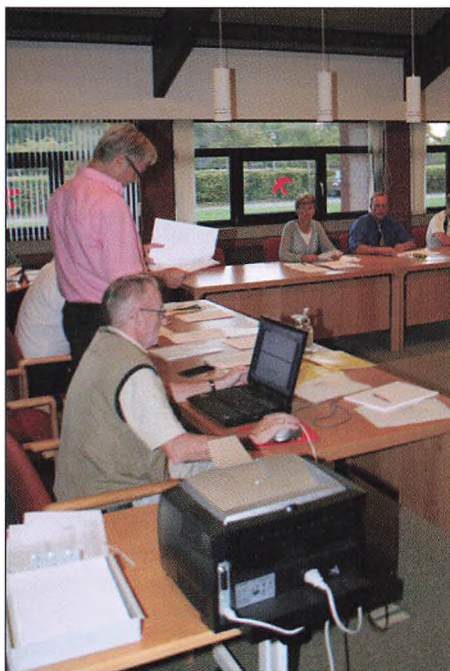
Som skattemand har han også været med til at hjælpe pantefogeden, når der skulle hentes ting i restantens hjem, hvis folk ikke havde betalt gælden.

- Det var ikke så rart, men restanten vidste godt, at det var mit arbejde, og jeg kunne i de fleste tilfælde stadig hilse på dem bagefter, fortæller Torben Vind-Andersen.

Der var dog engang, hvor han ikke følte, det var spor synd.

- Det var en arbejdsgiver, der "glemte" at indbetale den A-skat, som han havde tilbageholdt fra sine medarbejdere og som vist i øvrigt havde snydt mange andre steder, og da vi tømte hans hus for værdier og satte huset på tvangsauktion, havde jeg absolut ingen skruper, siger Torben Vind-Andersen.

Siden begyndelsen af 1990-erne har Torben Vind-Andersen været beskæftiget som chef på næsten alle de øvrige områder af den kommunale administration i Hashøj Kommune, og har dermed fået en meget stor berøringsflade til politikere og ledere i mange andre kommuner.

Torben Vind-Andersen begynde i skatteafdelingen, og er i dag chefrådgiver. Her er han på arbejde under et kommunalbestyrelsesmøde.

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Citater fra før sammenlægningen i 1966

Citaterne er taget fra Sjællands Tidendes side 9 onsdag den 9. september 1964.

Lundforlund-Gerlev

Sognerådsformand, mejeribestyrer C. A. Christiansen Lundforlund-Gerlev (607 indbyggere):

Enten vi ønsker det eller ej, kan vi ikke komme uden om en kommunesammenlægning med den beliggenhed, vi har. Jeg havde i første omgang tænkt mig en mindre enhed, men de kommuner, vi kunne tænke os at komme sammen med, var ikke interesseret. Jeg er nu stemt for den store sammenlægning.

Hårslev-Ting Jellinge

Sognerådsformand, mejerist Laurits Kinnberg, Hårslev-Ting Jellinge (1.018 indbyggere):

Stemningen er ikke positiv i den sydlige del af kommunen, som vi naturligvis meget nødtigt ser delt. Bliver en deling betingelsen for, at vi kan komme med, er der vel intet andet for os at gøre. I den nordlige del af kommunen er man stemt for en sammenslutning med de syv øvrige.

Sørbymagle-Kirkerup

Sognerådsformand, gdr. Henning Kristensen, Sørbymagle-Kirkekrup (1267 indbyggere):

I øjeblikket er vi ikke uvillige til at gå med i den store sammenslutning. Vi har haft adskillige forhandlinger med nabo-kommunerne om en mindre sammenlægning, men vi måtte se i øjnene, at det ikke løste problemerne. Mange store opgaver som kloakering m.m. ville vi slet ikke kunne klare.

Slots Bjergby-Sludstrup

Sognerådsformand, gdr. Holger Petersen,

Slots Bjergby-Sludstrup (855 indbyggere):

Jeg er ikke helt sikker på, at den store sammenslutning vil få min stemme. Jeg kan ikke rigtig se, at det skulle være nødvendigt på nuværende tidspunkt, men på den anden side er vore administrative opgaver så krævende, at vi må have fastansatte folk til at klare i hvert fald en del af dem.

Skørpinge-Fårdrup

Sognerådsformand, gdr. Karl Larsen, Skørpinge-Fårdrup (669 indbyggere):

Jeg har gjort min stilling op. Under ingen omstændigheder ønsker jeg at fortsætte som sognerådsformand med de arbejdsbyrder, der nu om dage lægges på os. Derfor vil jeg tilslutte mig en sammenlægning, selv om den i mine øjne ser noget voldsom ud. Vi har ikke andre muligheder.

Hyllested

Sognerådsformand, tømrermester Alfred Sørensen, Hyllested (523 indbyggere):

Vi opnår kun meget ringe fordele ved små kommunesammenlægninger, og jeg håber, at vi finder sammen alle otte. Forhandlingerne med den påtænkte sammenlægning mod syd er definitivt opgivet. Vi har et gnidningsløst samarbejde med Gimlinge om skoler og det skulle nødtigt opgives.

Gimlinge-Dalmose

Sognerådsformand, gdr. Frede Skårup Petersen, Gimlinge-Dalmose (988 indbyggere):

Jeg havde helst set en mindre sammenslutning, og i første omgang var jeg stemt for amtets skitseforslag. Det kan vel på den anden side være lige meget om kommunen bliver på 5.000 eller 8.000 indbyggere. Den personlige kontakt med befolkningen kan alligevel ikke opretholdes.

Fik de ret - får de ret?

Citater fra før sammenlægningen i 2007

ST 8.10. 2002

Kommunaldirektør Jan Østerskov, i anledning af hans tiltræden den 1.10.02:

- Jeg vil sige, at Hashøj Kommune på det nærdemokratiske område er tæt på at have den ideelle størrelse.

Måske mangler vi en 3.000 indbyggere. Men set ud fra et synspunkt om, at borgerne let skal kunne komme i kontakt med politikere, så er det ideelle kommuner med 10-15.000 indbyggere. Kommer vi højere op, så begynder fjernstyringen og nærheden forsvinder.

ST 8.1. 2003

Tidl. borgmester Frede Pedersen mener, at tiden er kommet til større kommuner.

- Jeg ønsker dog ikke, at Hashøj skal ind under Slagelse, men ser hellere en sammenlægning med Skælskør og Fuglebjerg. Frede Pedersen siger videre, at der skal være borgerservicesteder forskellige steder i en sådan storkommune.

ST 28.5. 2003

Fra borgermøde med titlen "Skal Hashøj Kommune nedlægges?" den 27. maj 2003.

Borgmester Troels Christensen (V):

- Vi behøver ikke bøje nakken for de store. Hashøj Kommune er i dag en vel-drevet kommune med 450 engagerede medarbejdere til at løse de kommunale opgaver, vi har på dagsordenen i dag. Nogle løses sammen med andre kommuner. På nogle af disse områder har det betydning ikke billigere, men bedre service over for borgerne. Det har også givet et mindre demokratisk underskud. Går man ind i samarbejde, er man ikke herre i eget hus på samme måde.

Mogens Nellemann, Hashøjlisten:

- Hashøj Kommune skal fortsætte i sin nuværende struktur, hvor kommunen samarbejder med nabokommunerne om-

kring de ting der er fordelagtige. Til dato er der ingen, der er fremkommet med troværdige beviser på, at det bliver billigere at administrere en stor kommunal enhed frem for en lille.

Niels O. Pedersen (S):

- Det er skræmmende, at relativt få fusionsfantaster på så kort tid har formået at bilde halvdelen af befolkningen ind, at en omfattende kommunalreform ikke alene er en nødvendighed, det er jeres liv det gælder. Det er "fa-me" noget vrøvl.

Niels Jørgensen (K):

- Storkommune, nej tak. Vi skal i den kommende tid arbejde videre med at styrke Hashøj Kommune, så vi er et godt og positivt alternativ til kravet om større enheder.

Villum Christensen, (R):

- Det er efter min mening hul i hovedet at fastholde den nuværende struktur. En hvilken som helst anden servicevirksomhed ville være gået konkurs, hvis den accepterede sådanne besynderlige samarbejdskonstruktioner og utydelige ledelsesforhold, som der er i Hashøj Kommune.

ST 7.6. 2004

Troels Christensen:

- Vi skal tro vi er noget. Fokusere på vores stærke sider og bygge på de muligheder, vi allerede har. Vi skal sige farvel til grædekonerne og forsigtigpeterne, som kun ser farer og problemer.

ST 13.7. 2004

Ole G. Nielsen:

- For der står ingen steder i loven om en ny kommunal struktur, at en kommune, der blev dannet i midten af 1960'erne, evigt skal være en udelelig enhed.

ST 13.7. 2004

Flemming Eversby, Hashøjlisten:

- Vi har ingen fobi mod Slagelse, men vi vil altså ikke bare opluges, sådan som Venstre og Det Radikale Venstre ønsker det.

Hashøj Kommune i 40 år

Dagplejen var privat

- Før jeg blev ansat, blev børnene passet af private dagplejere, der i forvejen gik hjemme og passede egne børn, fortæller Anne Eversby, der i 1977 begyndte at oprette en kommunal dagpleje.

Hun blev hentet hjem til Hashøj fra et tilsvarende job i Tårnby Kommune ved København for at oprette en moderne dagpleje, hvor både børn og dagplejere havde det godt. Det var ikke nogen nem opgave, for folk var glade for deres private dagplejere.

- Det var svært at pille ved det "sorte" system. Folk var glade for det. De tænkte vist, hvad sådan en pædagog skulle blande sig for, men det endte med, at vi blev kåret som Danmarks bedste dagpleje, fortæller Anne Eversby, der er født i Dalmore, men flyttede derfra med sine forældre i 1957.

Hvor børnene tidligere bare var blevet passet i et løst system, begyndte hun nu at bygge et system op, hvor dagplejerne blev støttet og uddannet, så de både blev fagligt bedre og fik bedre ansættelsesvilkår.

- Jeg mener, at alle de bange anelser, der var, blev gjort til skamme, fortæller Anne Eversby.

Den første januar 1978 begyndte det første barn i Hashøj Kommunes kommunale dagpleje.

Det gjorde han sammen med 16 andre børn, der blev passet af otte dagplejere. I begyndelsen blev dagplejen styret fra socialforvaltningen i en barak i Fårdrup, hvor der var et skrivebord, en telefon, en skrivemaskine og en tom skuffe i et møtelskab. Men allerede et år senere var der brug for mere plads, og samtidig med, at der blev oprettet en central pladsanvisning, flyttede Anne Eversby til "Den gamle sygekasse" i Fårdrup, hvor hun også fik en assistent og sekretærhjælp samt et arkivskab.

- Her sad vi flot, men uden toilet og med mus løbende om benene, siger Anne Eversby.

Anne Eversby kom til Hashøj for at starte den kommunale dagpleje. Siden kom hun ind i kommunalbestyrelsen for Venstre og siden Hashøjlisten.

Til dagplejens 25 års jubilæum i 2003 kunne Anne Eversby stadig huske, hvordan det var i starten. Her skrev hun blandt andet:

"Vi gik meget op i værdiløst materiale, alt kunne bruges - og blev brugt. Pengene var ikke store, og vi ville gerne så meget. Til tegnepapir f.eks. fik jeg aflagt tapetbøger af Maler Carl - disse bøger fungerede også sammen med store telefonbøger som forhøjer på en spisestuestol - indtil vi fik råd til at købe høje stole m.m.

Tapetklister hørte til i ethvert hjem - med det lavede vi for eksempel selv al det maling, vi brugte, ved at blande det med pulver."

Men både hun og politikerne ville udvikle systemet.

- Jeg har aldrig i de 14 år, jeg var med, fået et nej. Politikerne lyttede til mig, og det gav arbejdsro, fortæller Anne Eversby, der desværre måtte stoppe som leder i 1991 på grund af en sygdom.

I den kommunale dagpleje var det ikke nok at passe børnene. Der skulle udvikles, og det blev der.

- De gik på kurser og holdt møder om aftenen.

Mens det kommunale system så småt blev større og større, var der nogle af de private, der blev ved.

Anne Eversby husker endnu med gru, hvordan nogle børn blev bundet til potten eller bordet, fordi damen, der passede barnet, ikke vidste bedre besked om, hvordan man udvikler barnet i de tre før-

ste og vigtige år, men hun kan også huske mange dygtige plejemødre blandt de "sorte" dagplejemødre.

En dagplejers arbejdstid var fra 6.00-18.00.

Men forældrene kunne få sine børn passet på henholdsvis 20, 32 eller 34 timer pr. uge.

De 20 timer blev hurtigt afskaffet. Først efter en del debat blev de 32 timer afskaffet.

Hashøj Kommunes dagpleje kom for alvor på avisernes forsider, da man var de første til at indføre en ordentlig ansættelse, hvilket vil sige fast løn for alle fire fuldtidsbørn.

Leder fra 6 til altid

- Min arbejdsdag startede med eventuelle sygemeldinger senest kl. 6.00 og sluttede aldrig, fortæller Anne Eversby.

Alle kunne nemlig ringe hele døgnet, hvis man havde brug for det. Blandt andet ønskede Anne Eversby, at man ringede straks, man vidste, at der skulle bruges vikar.

Men en søndag kneb det noget.

Der var influenza og ferie på samme tid, så jeg var nok ved at blive lidt vantvittig hjemme ved skrivebordet og har åbenbart bandet lidt højt. For pludselig hørte jeg Mia (min egen datter), der ikke var ret gammel, og næppe vidste hvad hun sagde, tage sin lille røde legetøjstelefon og fra værelset kunne jeg høre hende: "Goddav, er du dagpleje, hold din kæft".

Efteruddannelse og udvikling

Når arbejdsdagen var slut, havde man som dagplejer mulighed for at dygtiggøre sig ved at tilmelde sig et 69-timers kursus i Slagelse - om aftenen.

- Jeg underviste på disse hold, og jeg må indrømme, at ingen af os græd, da det i 1982 blev til dag-kurser af 14 dages varighed. Jeg startede disse op, der omfattede dagplejere fra hele Vestsjælland og underviste her i rigtig mange år, erindrer Anne Eversby.

Derudover blev der holdt interne kurser og møder i f.eks. løfteteknik, førstehjælp, pædagogiske aftener, weekendkurser m.m., der blev valgt tillidsrepræsentant og holdt samarbejdsudvalgsmøder.

En god hverdag blev skabt i de små

hjem for de små mennesker, og de var små.

- For dengang begyndte man i dagpleje, når man var tre måneder. - Så man må sige, vi var med fra starten, og det ansvar, der er i hvert enkelt barn, har ligget på os. Det har sommetider kunnet holde mig vågen om natten, forklarer Anne Eversby.

- Det fornemmeste for mig var en meget tæt kontakt til dagplejehjemmet og at følge med i hver enkelt barns udvikling, så jeg kunne være en god støtte for i hendes arbejde. Det kunne også være at kunne sætte ind med tidlig professionel hjælp ude fra, hvis dette var påkrævet, siger Anne Eversby.

Derfor var det meget vigtigt for hende at kende alle børn og derfor blev besøg prioriteret meget højt, alle var vant til et ugentligt besøg - og sådan blev det ved.

Legestuer

Legestuer kom hurtigt i gang i de tre distrikter, som kommunen var delt i.

I begyndelsen var det i private hjem, hvor Anne Eversby havde en tromme under armen, så der kunne komme musik til legen og sangen.

I Sørbymagle kneb det med at finde et egnet sted. Skole og institution var optaget, spejderhuset ville ikke huse en legestue. Forsamlingshuset var for dyrt.

Da dagplejen fyldte 25 år i 2003 blev der serveret en fin kagemand for børn og voksne.

Der er krudt i ungerne, når alle dagplejemødre i Hashøj Kommune mødes til dagplejedag, som her i Sørbymaglen. Det er en stor og glad dag for både børn og voksne.

- Til sidst fandt jeg mig selv ærbødig bankende på præstens dør i håb om, at Didrichsen ville åbne sin konfirmandstue. Mødt med venlighed blev jeg, og de problemer, der kunne være - med meget og beskidt fodtøj, rod, råb og skrig - havde jeg selvfølgelig alt sammen et svar og en løsning på. Til sidst så Didrichsen opgivende på mig og sagde: "Jamen, så tegner de jo på væggene, sådan nogle". Vi fandt en anden løsning, fortæller Anne Eversby.

Samarbejde med tandplejen var også et rart afbræk i hverdagen.

Der blev hentet tandbørster og delt i dagplejehjemmene, og tandplejen kom rundt på besøg og optrådte også i lege-stuerne med dukketeater.

Hver sommer blev der taget afsked med rigtig mange af børnene, når de skulle videre i børnehave.

Et år skulle Sanne sende Stine og Jacob i Slots Bjergby Børnehave.

- De syntes i øvrigt ikke, det var nogen særlig god idé, når Sanne ikke måtte komme med. De snakkede meget om det, men til sidst indvilligede de da i at tage på besøg. Da de igen kom ud fra børnehaven, kom Stine med et veltilfreds

"Nå", og tog Sanne i hånden, mens hun kikkede glad op på hende og udbrød - "Det var så den børnehave".

Efter 14 år som leder af Hashøjs dagpleje, måtte Anne Eversby opgive at passe sit arbejde.

I stedet blev Bodil Hansen ansat og senere Karin Andersen. Siden er udviklingen fortsat i dagplejen i Hashøj.

Fortsat udvikling

Der er sket en meget stor udvikling af tilbuddene til pasning af børn, siden den første dagpleje blev åbnet i 1978.

Karin Andersen, der er leder af dagplejeområdet i 2006, fortæller:

- Vi er stolte af Hashøj-modellen, hvor der er en rød tråd i behandlingen af børnene, fra de bliver født, til de kommer i skole, fortæller Karin Andersen.

Den røde tråd går ud på, at de forskellige områder, dagpleje, børnehaver, fritidshjem og skoler arbejder sammen, for at børnene skal få den bedste oplevelse af det kommunale system.

Modellen for Hashøj går også ud på, at forældrene bliver inddraget i beslutningerne gennem forældrebestyrelser og forældremøder.

- Det er nyt, at vi er begyndt at holde forældremøder med pædagoger og forældre, hvor vi mødes for at tale om for eksempel indsatsområder, læreplaner, hverdagen og de generelle ting, hvor der kan være spørgsmål, fortæller hun.

Det er ikke altid nemt at følge med udviklingen og have føling med hvilke behov, børn og forældre har. Derfor fik Hashøj Kommune Kommunernes Landsforening til at stå for en undersøgelse af tilfredsheden med børnepasningstilbudene.

Den viste, at forældrene var meget tilfredse med de tilbud, der var til deres børn.

Undersøgelsen - der var anonym - var baseret på et spørgeskema som blev sendt ud til samtlige 507 forældre, der havde børn i dagpleje, børnehave og i Hashøj Kommune i perioden 4. til 15. september 2003.

262 forældre - dvs. 51,67 % svarede på spørgeskemaet.

Hovedkonklusionerne på resultatet af undersøgelsen er:

“Den overordnede tilfredshed med Dagplejen er meget høj i Hashøj Kommune.”

Set i forhold til de tre sammenligningsgrupper - Vestsjællands Amt, kommuner med under 10.000 indbyggere og

hele landet - er gennemsnitsscoren for den overordnede tilfredshed betydeligt højere i Hashøj Kommune.

De steder, hvor der var en statistisk forskel på tilfredsheden mellem Hashøj Kommune og de tre sammenligningsgrupper, er forældrene i Hashøj Kommune betydeligt mere tilfredse.

I 2004 vedtog kommunalbestyrelsen et sæt spilleregler for pasningen af børnene i kommunen. Her blev nøje beskrevet hvilke tilbud og værdier, som børnene skulle møde, når de kom i kontakt med det kommunale system. Det var for at sikre en fortsat udvikling i kvalitet og synlighed over for forældrene.

Meningen var at udvikle systemet, så børnene ikke kun fik en individuel udvikling, men også lærte at acceptere hinanden og de muligheder, der er i samarbejde.

Det er ikke hver dag, at så mange pyntede barnevogne holder til udenfor Sørbyhallen.

Hashøj Kommune i 40 år

Skolevæsenet i Hashøj

Den i 1966 nyvalgte kommunalbestyrelse havde ikke de store problemer med at fastlægge skolevæsenets struktur, fordi man "arvede" fire skoler, som var blevet opført af de tidligere sogneråd i årene 1958-1962, en enkelt besluttet af sognerådet i Gimlinge, de andre som resultat af forbund mellem de andre sognekommuner.

Skolerne var alle ved deres opførelse baseret på skolegang for de 7-14årige, altså 1.-7. klasse, mens der oprindeligt var aftaler med Slagelse Kommune om eventuel videre skolegang.

Der var dog i 1961 ved Dalmose Centralskole oprettet en 3-årig realksameningsafdeling, der i 1962 blev efterfulgt af en almen 8.-10. klasseafdeling og endelig i 1964 af en teknisk og udvidet teknisk 8.-10. klasseafdeling. Elever hertil kom fra Gimlinge, Hyllested, Høve-Flakkebjerg og Hårslev-Ting Jellinge Kommuner.

Sidstnævnte blev senere en del af Fuglebjerg kommune og gik dermed ud af

samarbejdet i Dalmose. Endvidere var der i midten af 60'erne oprettet en almen 8.-9. klasse ved Hvilebjergskolen i Sørbymagle, men den havde ikke så mange elever, at man fandt det hensigtsmæssigt at bibeholde den. Den blev derfor nedlagt nogle år senere, hvorefter eleverne henvises til Dalmose.

Da kommunalbestyrelsen ønskede at fastholde nærhedsprincippet omkring skolerne, var det hensigten at fastholde alle fire skoler.

For den nordlige del af den nye kommune gjaldt stadig aftalerne med Slagelse om den fortsatte skolegang ud over 7. klasse.

Kommunalreformen

Intentionerne i kommunalreformen, som først skulle realiseres fuldt ud i 1970, var, at de nye kommuner i højere grad selv skulle varetage og have ansvaret for samtlige opgaver inden for kommunens grænser. Kommunalbestyrelsen skulle

Dalmose Skole som den så ud i 2005.

Foto: Anders Heegaard

Flakkebjerg Skole.

Foto: Anders Heegaard

derfor også træffe beslutning om, hvordan man ville varetage skolegangen for samtlige elever, der ønskede at fortsætte ud over 7. klasse.

Resultatet blev, at denne del af skolevæsenet skulle samles i Dalmose, som jo allerede var i gang på området. Desuden var det klart en fordel for eleverne, at der var et ret stort antal elever per årgang, så man kunne tilbyde mange valgmuligheder.

Kommunalbestyrelsen måtte derfor til sidst træffe beslutning om den nødvendige udvidelse af Dalmose Centralskole, som allerede havde store lokaleproblemer, eftersom elevtallet steg voldsomt som følge af de mange elever til 8.-10. årgang.

Da der fra centralt hold var begrænsninger for kommunernes byggeaktivitet, måtte udvidelsen foregå over flere år, nemlig 1970-1972.

Der var også behov for en udbygning af Hashøjskolen i Slots Bjergby, så man kunne få samlet hele skolen på et sted. Også dette byggeri blev gennemført i 1970-1971.

Selv med disse byggerier var skoleme ikke i stand til at rumme det stigende antal elever i de følgende år.

Midt i 70'erne vedtog kommunalbestyrelsen igen byggeri ved alle skoleme

for derved at kunne opfylde de nye behov, som ændringer i folkeskoleloven medførte.

Et stort behov for gymnastiksale ved Dalmose Centralskole blev dækket, da den selvejende institution Dalmosehallen opførtes med kommunal støtte, på de vilkår, at skolen skulle disponere over hallen i skoletiden.

Skolevæsenet havde således store ønsker og krav til kommunens økonomi, og der måtte ske en prioritering. Der var også begrænsninger fra ministeriets side med hensyn til den kommunale byggeaktivitet, og der måtte fra skolenes side udvises en ikke ringe tålmodighed.

Styrelsen af skolevæsenet

Kommunalreformen af 1970 medførte, at det amtslige tilsyn med kommunerne ophørte, hvilket for eksempel betød, at spørgsmål vedrørende skolevæsenet ikke længere skulle ad omvejen via amtet, men at man henvendte sig direkte til Undervisningsministeriet.

Derfor opstod der behov for en samlet skoleforvaltning i kommunerne. Til at lede denne blev der i byerne oprettet stillinger som skoledirektører og i landkommunerne som ledende skoleinspektører.

Pågældende skulle på kommunalbestyrelsens vegne forestå det nødvendige

Hvilebjergskolen i Sørbymagle.

Foto: Anders Heegaard

samarbejde mellem skolerne og rådgive kommunalbestyrelsen, således at trufne beslutninger var i overensstemmelse med gældende lov. Den ledende skoleinspektør skulle ligeledes bistå skolekommissionen i dennes arbejde. Allerede i 1966 havde Hashøj frivilligt etableret de skolenævne ved de enkelte skoler, som fra 1970 blev obligatoriske, for på denne måde at inddrage så mange forældre fra lokalområdet som muligt i arbejdet med at skabe et godt samarbejde omkring skolen.

Skolenævnene skulle høres omkring skolens tilrettelæggelse af den daglige undervisning, kunne udtale sig omkring budgetlægningen, havde udtaleret/indstillingsret i forbindelse med ansættelse af lærere, skulle medvirke i arbejdet med i videst muligt omfang at skabe et godt forældresamarbejde om skolen.

Med skolenævnernes indførelse skabtes således tættere kontakt med forældrene, og disse fik stor betydning for. De månedlige møder gav gode muligheder for en åben debat med skolens leder, lærerrepræsentanter og elevrepræsentanter. Det kunne nok være en større opgave for ikke-fagfolk at tage stilling til pædagogiske spørgsmål, til den ugentlige arbejdsplan, til indkøb af bøger mv., men man engagerede sig gerne og hørte på forslag og alternativer, inden en beslut-

ning blev taget. Til koordinering af skolenævnernes arbejde medvirkede den tidligere nævnte skolekommission, der dels medvirkede ved indstilling af lærere til skolerne, dels ved behandling af alle sager fra skolenævnene inden behandlingen i kommunalbestyrelsen.

Skolenævnene blev i 1988 afløst af skolebestyrelser, der fik større kompetence, idet de fleste opgaver ikke længere skulle behandles i kommunalbestyrelsen, men blev afgjort i bestyrelsen. En stor opgave var ansvaret for væsentlige dele af skolens budget. Tidligere havde nævnene haft ansvar for enkelte områder, men nu blev flere lagt ud - mange steder også lønbudgettet.

I pressen havde der fra skolebestyrelser side været argumenteret for, at også beslutninger om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere skulle delegeres til skolebestyrelserne, men dette blev ikke vedtaget, fordi konsekvenserne kunne blive store for kommunernes økonomi.

Det blev fortsat sådan, at kommunalbestyrelsen traf den endelige beslutning i disse sager, men man har som oftest fulgt indstillingen fra skolebestyrelsen.

Arbejdet i skolenævn og -bestyrelser blev - med de mange opgaver - temmelig omfattende og tidkrævende, men det har haft og har, stor betydning for et godt

samarbejde, at så mange forældre har været villige til at deltage i dette arbejde.

Lærerne

Da elevtallet ved kommunens skoler sidst i 60'erne steg ganske meget, blev der i disse år ansat ganske mange lærere - flest i Dalmose, hvor årgangene 8.-10. klasse især krævede mange lærere.

Heldigvis var der i disse år ikke den lærermangel, der er opstået i de seneste år. Der var derfor mange ansøgere til de ledige stillinger, og selv om skolerne i visse år næsten ansatte i bundter, så lykkedes det altid at få lærere nok.

En medvirkende årsag til, at det var attraktivt at komme til skoler på landet, var, at det fra Folketingets side var pålagt kommunerne, at der skulle stilles tjenesteboliger til rådighed. Dette havde så også den fordel for skolen og kommunen, at lærerne i højere grad blev en del af lokalsamfundet, end hvis de boede mere spredt.

For skolerne havde det stor betydning, at lærerne i høj grad slog rod i kommunen, idet man følte stor loyalitet med "sin" skole og med kommunen.

Man fik tillige gode kontaktmuligheder over for forældrene.

Den stabilitet, som den faste lærerstab skabte på skolen, var med til at skabe dynamik omkring skolens arbejde, fordi man kendte hinandens styrker og interesser, så der kunne skabes en god skole.

Der blev også taget initiativer til nye indslag i undervisningen, for eksempel feature- og emneuger, som dengang var noget ret ukendt. Elever blev her på tværs af alder sat i grupper for at undersøge forskellige emner.

Endvidere var der megen aktivitet ud af skolen, i form af lejrskoler, ja Flakkebjerg Skole lukkede nogle gange hele skolen og tog i stedet alle på samlet lejrskole et helt andet sted i landet.

Her deltog mange forældre som praktiske hjælpere.

Da lærerne var meget stabile, måtte der meget gerne komme nye impulser udefra ved deltagelse i kurser.

I mange år var der gode muligheder for at sende folk på kurser, enten ved at frigøre dem fra arbejdet en dag eller nogle timer, eller ved at frigøre en enkelt et helt skoleår, til deltagelse i et kursus på Danmarks Lærerhøjskole i København.

Da Hashøj Kommunes økonomi senere strammede til, måtte denne aktivitet desværre begrænses.

Hashøjskolen i Slotsbjergby.

Foto: Anders Heegaard

Hashøj Kommune i 40 år

Rundkørslen lå forkert

En af de ting, der har optaget trafikanterne i Sørbymagle er en rundkørsel.

En rundkørsel, der blev til efter alle forskrifter. Det vil sige politiets tilladelse og to borgermøder, hvor politikere, beboere og politiet deltog. Alt sammen for at give en god og sikker skolevej for børnene i Sørbymagle.

Alle var enige om, at der skulle gøres noget, for det var kun et spørgsmål om, hvornår der blev dræbt et barn. Men.

- Da den så ligger der, viser det sig, at folk kører venstre om - altså den forkerte vej, forklarer Villum Christensen (R), der på det tidspunkt er formand for teknisk udvalg.

Den sag gav anledning til en hel del avisskrivi, og ingen, hverken trafikanter eller politikere, havde glæde af sagen, da det var lige op til en valgkamp.

- Der var ikke andet at gøre end at tage tyren ved hornene og pålægge vejmandene at få flyttet den rundkørsel hurtigst muligt, fastslår Villum Christensen.

Så derfor gik der ikke lang tid, før rundkørslen ligger, hvor man kan se den i dag, tæt ved Hvilebjergskolen.

Hallen gav valg

Når Villum overhovedet kom med i kommunalpolitik, var det på grund af sit engagement i at få en hal i Sørbyhallen.

- Det, der drev mig ind i politik, var den så lange diskussion om Sørbyhallen.

- Jeg var fast læserbrevsskribent i en lang årrække, hvor politikerne gang efter gang løb fra deres løfter om at bygge en hal.

- Der var simpelthen ikke flertal for det, der var for mange valgt nede syd fra. Det lå dybt i hele argumentationen den gang, husker Villum Christensen.

Han husker med glæde, da hallen endelig så ud til at blive en realitet, selv om det ikke lige var det store projekt, som der var blevet arbejdet på.

- Et par dage efter at økonomiudvalget havde godkendt projektet modtog jeg

Villum Christensens kamp for Sørbyhallen førte til en plads i kommunalbestyrelsen, hvor han siden har været tungen på vægtskålen, når der skulle træffes vigtige afgørelser.

som formand for hallen et tilbud fra lokale håndværkere, hvor vi fik 350 m² (kantine og møderum) mere for de samme penge, og jeg stod i det dilemma, at jeg skulle bede om at det projekt, som vi havde kæmpet for i over 10 år, blev stoppet.

Det blev en forholdsvis stor, men skrabet hal. Lokale folk lagde fliser i weekenden og plantede træer og buske for egne penge. Da vi så også fik moms-penge tilbage for kantine-arealet, så var der lige pludselig til stole og borde, og hallen var komplet udstyret ved åbningen, husker Villum Christensen.

Ved åbningen spillede Seventy Four, hvor både Troels og Villum Christensen var med, sammen med Peter Belli for fulde huse, og Villum blev i samme forbindelse, som følge af arbejdet med hallen, kåret som æresmedlem i Sørbymagle Idrætsforening.

Fik hver 10. stemme

Den lange diskussion om hallen førte til, at Villum Christensen ved kommunalvalget i november 1989 blev valgt ind i kommunalbestyrelsen, fik 91 ud af de 954 stemmer, der var i Sørbymagle valgdistrikt. Det svarer til hver 10. stemme, sådan cirka.

Det lokale engagement har været det, der har holdt gejsten oppe hos Villum, lige siden han første gang var blandet ind i et valg af borgmester.

- Da jeg blev valgt første gang for de Radikale, blev jeg tungen på vægtskålen. Jeg kunne ikke pege på Socialdemokratiets formand Jacob Borello som borgmester, fordi han ikke stemte for en Sørbyhal, mens Niels O. havde stemt for hver eneste gang.

- Da jeg var naiv og grøn i politik troede jeg, at jeg bare kunne pege på nummer to, så jeg ringede til ham og spurgte, om han ville være borgmester.

- S og SF holdt møde samme aften, hvor jeg troede, at det handlede om at snakke politik, men det handlede om udvalgsposter. Vi blev enige om pladserne dagen efter valget, og Niels O. skulle være borgmester. Men torsdag morgen bliver Villum ringet op, og får at vide, at socialdemokraterne er delt på midten, og at Jacob og Frede Pedersen (V) har delt magten.

Det betyder, at Frede Pedersen beholder borgmesterposten, mens Socialdemokratiet får flertallet i økonomiudvalget, og egentlig har magten, mens Villum bare bliver menigt medlem af teknisk udvalg.

- Der havde jeg dagen før siddet og forhandlet om at få viceborgmesterposten

og andre ledende ting, men det forsvandt, husker Villum Christensen. Næste gang, der skulle forhandles ledende poster, havde han lært noget om det politiske spil, og var ikke længere så ung og naiv.

For da Frede Pedersen senere går af, bliver det igen den radikale Villum, bliver tungen på vægtskålen i forhold til borgmesterposten.

Han husker, at han sad på sit arbejde, og blev ringet op af Poul Jeppesen, og mens han sad og talte med ham, kom sekretæren ind med en besked om, at han skulle ringe til Jacob Borello.

- Men jeg tænkte, nu skal de have lov til at svede i deres eget, så jeg går til den eksamen, jeg skulle have, forklarer han.

Det fører så til, at han bliver enig med de borgerlige og Poul Jeppesen får borgmesterposten, mens Villum får posten som formand for teknisk udvalg.

Siden har han på forhånd sikret sig, at de, som han har været i valgforbund med og han selv, har været enige i, hvilken politik, der skulle føres, så han har kunnet være sikker på at få indflydelse efter valget. Derfor mener han, at han har været med til at bestemme navnene på de sidste tre borgmestre i Hashøj Kommune.

Ups! Den ligger da vist lidt skidt

Det sk
trafik
med en
Men i
fung
efter he
et eksem

Rundskørslen, der måtte flyttes. Her har Sjællands Tidende fanget en bil, som kører den forkerte vej. Billedet er taget fra avisen den 19. marts 1994.

Hashøj Kommune i 40 år

Egen teknisk forvaltning

Fra 1966 og frem til 1982 brugte Hashøj Kommune et rådgivende ingeniørfirma i stedet for at have egen teknisk forvaltning.

Men i 1982 blev først en kommuneingeniør ansat sammen med en kontorelev, og i 1984 kom Povl Hallas-Møller til den unge forvaltning, der i løbet af kort tid voksede til at bestå af seks personer.

- Da jeg blev ansat, skulle vi i gang med en spildevandsplan for hele kommunen. Til hver interessent havde vi omkring 30 kort-bilag. De skulle køres gennem lustryksmaskinen for at blive kopieret. Derefter skulle de skæres til, så det havde det rette format, og så skulle de foldes efter foldemærkerne, forklarer han.

Det blev til mange timers arbejde, men:

- Når vi sad og lavede det arbejde, så var alle med. Det gav sammenhold og en god kultur.

I dag er alle oplysninger til kortene indarbejdet i computeren, så man hurtigt kan finde det rigtige kortudsnit.

Så lægger man enten spildevandsledninger, el-ledninger eller andre kortmæssige oplysninger ind, og trykker på printknappen, så borgeren kan få et opdateret kort.

- Dengang vidste vi lidt om det hele, mens vi i dag er mere specialiserede, så der er en person på hvert område.

Flere tilsyn

- Den gang førte vi flere tilsyn. Det burde vi i princippet også gøre i dag, men vi har ikke ressourcer til det, fortæller Povl Hallas-Møller om sine første år i kommunen.

Han fortsætter:

- Før i tiden var vi ude fire gange, når folk lagde en kloak.

Først når den skulle projekteres, så når hullet var gravet, igen når den var lagt,

Teknisk chef Povl Hallas-Møller har stadig papir på skrivebordet, selv om alt bliver ført via edb.

og når den var dækket. Men vi kan jo ikke vide, hvad folk har gjort, efter vi er gået, så derfor var det ikke vores ansvar alligevel.

Selv om forvaltningen i princippet burde være mere ude for at føre tilsyn, mener han ikke, at det gør så meget.

- Elinstallører og vvs-folk er i dag alle autoriserede, så de er i stand til at gøre arbejdet efter reglerne.

Det kunne være hårdt arbejde ved skrivemaskinen.

- Når en sag skulle behandles i det politiske system, kunne den risikere at skulle fremstilles fire gange. Først til miljøudvalget, økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen. Måske skulle den også behandles af Vestsjællands Amt og så skulle der en ny sagsfremstilling til.

- Det var ikke altid sagsfremstillingerne bare kunne genbruges, så det kunne hælde, at vi skulle skrive sagsfremstillingen fire gange og det var på maskine. Slog man forkert, så var det bare forfra, husker Povl Hallas-Møller, der i 1990 var avanceret til chef for teknisk forvaltning. Siden 2001 har Hashøj Kommune arbejdet sammen med Fuglebjerg Kommune om denne forvaltning.

Nu - i 2006 - er de store bunker af papir, der sommetider kunne være i en sag, afløst af elektronisk dokumenthåndtering.

- Alt bliver skannet ind, når det kommer ind ad døren. Så når en borger sender et brev til kommunen, så ser vi i princippet ikke brevet, forklarer han.

Det er der mange fordele ved. Blandt andet kan han og kollegerne hurtigt ændre i en sagsfremstilling, så det ikke er det hele, der skal skrives om, men blot have en tilføjelse, når der sker ændringer i sagen.

Edb bliver indført

Kort efter Povl Hallas-Møller kom til forvaltningen blev der indført ny teknik.

- Vi fik to computere i administrationen. De kostede 64.000 kroner per styk. For det beløb kan du få 10 kanongode bærere i dag, der kan 100 gange mere.

I begyndelsen skulle man lige vænne sig til at bruge den nye teknik, og i første omgang finde ud af, hvor meget computere kunne.

- Vi kom alle sammen til at prøve dem, så vi kunne lære dem at kende. Dengang var vi usikre på, hvad der skete, når vi trykkede på en tast, men vi lærte, hvor tingene røg hen, når man gjorde noget, husker Povl Hallas-Møller.

Spildevandsplan

Det største projekt, Povl Hallas-Møller har været med til, var i midten af firserne, hvor der blev skrevet en spildevandsplan for kommunens 22 landsbyer.

Efter fire års tovtrækkeri i kommunalbestyrelsen overtog Hashøj Kommune alle kloakker i 1989.

- Det var helt vederlagsfrit. Det vil sige, at borgerne ikke skulle betale tilslutningsafgift, og at kommunen overtog alle forpligtigelser. Det var et stort arbejde for sådan en lille landkommune som vores, fremhæver han.

Derved fik det forholdsvis store landområde en plan for, hvordan borgernes spildevand kommer rensset ud til Storebælt.

Færre besøg

Povl Hallas-Møller har også oplevet en stor forandring i den måde borgerne henvender sig til forvaltningen på:

- Der er ikke ret mange, der kommer her nu. De skriver, ringer eller mailer til os.

Det er en stor modsætning til før i tiden, hvor folk personligt gik op »på kommunen« og ærbødigt satte træskoene uden for, inden de gik ind for at få ordnet deres ærinde.

Det samme gælder regninger, der også i dag skal komme elektronisk via et indskannings-bureau, hvor en person anviser og konterer, inden en anden person godkender betalingen.

- Dengang kom regningerne med posten, for eksempel fra en entreprenør. Først blev den konteret, så blev den attesteret af en person. Den næste person anviste betalingen, og på nogle opgaver var borgmesteren den sidste, der satte sin underskrift, før den gik til udbetaling i bogholderiet.

- Sådan en forandring er der i princippet sket hele vejen igennem, med al det elektronik vi har i dag, forklarer Povl Hallas-Møller.

Hashøj Kommune i 40 år

Vejmanden og gedefesten

Tonni Nielsen véd, hvad der er værd og nødvendigt at vide om Hashøj Kommunes 186 kilometer kommunal vej, de 56 tdr. land grønne områder og stier, kloakerne (ikke mindst de godt bedagede af dem), de udsatte steder, når sneen vælter ned, de halvanden snes buslæskure, ukrudtsbekæmpelse og affaldshåndtering.

Vejmanden har tjek på det hele efter et halvt århundrede i kommunal tjeneste.

Så han er svær at komme uden om, når der skal skabes overblik på det tekniske forvaltningsområde, og Tonni Niensens værdifulde ekspert- og detailviden rykker da også med over i den ny Slagelse storkommune: fra 1. april næste år er vejmanden konsulent for kommunen. Formelt er han, siden 1988, vejfor-

mand, men hans gamle stillingsbetegnelse fra ansættelsen i 1983 er hængt ved. Det er sådan han kendes af de mange borgere, han er kommet i kontakt med gennem sit arbejde, og det er sådan han kan lide at blive omtalt.

Tonni Nielsen er tydeligvis glad for sit arbejde, ikke mindst for den store lokale kontaktflade, der er fulgt med. Han udtrykker det på sin karakteristiske, halvskæve og underdrevne facon: - Der er da vist aldrig nogen, der har hørt mig klage.

Klager over ham er der vist heller aldrig nogen, der har hørt. Nok over både dette og hint, som ikke har været, som en borger lige syntes, det burde være. Men når først problemet var trukket frem, så kom jo vejmanden, og så gik det stærkt og effektivt. God service.

En af Tonni Vejmands faste pligter er at lukke gederne ud i Hylleåsen hvert forår. Her er det gededagen i 1991.

Sådan et job har man det godt med, synes Tonni Nielsen. Han så da heller ikke nogen grund til at stoppe, bare fordi han blev folkepensionist -han har passeret grænsen, også efter den gamle 67 års regel. I dag er han 68 og ser med forventning frem til at fortsætte som konsulent.

30 tons asfalt dagligt

Vi kunne lægge op til tredive tons asfalt ud på en god dag, husker Tonni Nielsen.

- Men dengang var vi også to mand flere, end de seks, vi er i dag.

Dengang var det ikke alene ansvaret for, men også det fysiske arbejde med vejnettet, som blev udført med kommunal arbejdskraft. I dag er den fysiske del udliciteret.

Men jeg synes bestemt, vi kan være vores veje bekendt også i dag, siger vejmanden.

En anden stor opgave, som tidligere blev udført af den kommunale afdeling, var affaldsbehandling på genbrugsstationen (i dag KAVO-håndteret) på Materielgården ved Dalmose, Tonni Niensens arbejdsstation.

Der var ellers noget at se til, fortæller vejmanden. Det måtte jo passes sådan sideløbende med alt det andet. Men vi havde jo vores gode schæferhund på pladsen, og den sagde pænt og højt til, når der var kunder i butikken.

Hashøjs storskraldsordning er fortsat kommunalt drevet. Og den giver ganske meget kørsel og slæb for Materielgårdens mandskab.

Men ikke så meget som i starten, siger Tonni Nielsen. Der var frit slag, og det benyttede mange borgere sig flittigt af. De stillede ud og stillede ud. På et tidspunkt var der én, der havde anbragt 45 store enheder i sin indkørsel, som vi så bare skulle skaffe ham af med. Den gik jo ikke. Vi var nødt til at lægge begrænsning på ordningen.

I dag må der maks. stilles fem enheder per gang, passende emballeret og i énmands håndterlig vægtklasse.

En utraditionel tradition

Børnene i Hashøj kender også vejman-

den, måske endda endnu bedre end husejere og bilister. Især børnene fra de kommunale institutioner og dagplejen. Det er den årlige gedefest på Hylleåsen i Flakkebjerg, der har gjort Tonni Nielsen kendt og populær i de kredse.

Det startede for femten år siden som et utraditionelt ukrudtsbekæmpelsesprojekt. Og det er endt som en højt værdsat tradition, en årlig forårsfest for børn og gamle blandt geder og prydfugle i en spændende landlig oase midt i et ordinært landbrugsområde.

Der skulle gøres noget ved et besværligt, vandsurt areal, og kommunens vejmand var klar med en god ide: ukrudtet skulle holdes nede med passende robuste prydblomster. Det virkede. Og det greb om sig - der kom geder til at holde græsset i skak og fugle i flotte volierer. Det var oplagt med en åbningsfest, når gederne blev sluppet ud fra vinterstalden. Vejafdelingen klarer de praktiske opgaver, og det lokale erhvervsliv leverer gerne de nødvendige sponsormidler.

Det er tydeligt at mærke på Tonni Nielsen, at Hylleåsen og forårsfesten er hans hjertebarn. Der bliver nok også endnu mere tid til yndlingsprojektet i løbet af konsulentkarrieren.

Men ingen tvivl om at der også fremover vil blive holdt skarpt opsyn med vejbelægning og vejskilte, reflekspæle osv, når Tonni Nielsen er på udfart fra sin bolig på Johannesdalsvej i Lundforlund.

*Sådan kender de fleste Tonni Vejmand
- i førerhuset på sin lastbil.*

Hashøj Kommune i 40 år

To særlige pensionistboliger

Det gamle Kirkerup Hospital blev i 1980 sat gennemgribende i stand, så det kom til at rumme to tidssvarende boliger. Indtil 1980 havde Kirkerup Hospital været forvaltet efter de gamle normer. Værdigt trængende i Kirkerup sogn kunne få en bolig her. Nu var tiden løbet fra dette system, og formanden for Kirkerup Hospital, amtmand Bodil Panild, fik ændret fondatsen.

Direktionen for Kirkerup Hospital blev enig med Hashøj Kommune om en ny fondats for Stiftelsen Kirkerup Hospital. Pengene til driften var fra gammel tid kommet fra den hellige kilde i Kirkerup, men både kilden og pengestrømmen var for længst tørret ind.

De sociale love havde overtaget driften af hospitalet, men i 1980 skete der to væsentlige ændringer, nemlig at grundlaget for hospitalet blev øget gennem sammenlægning af fire legater. Foruden

Kirkerup Hospitals eget legat var det Lars Jørgensens legat i Kirkerup og Esholte for værdigt trængende i Kirkerup Sogn, Thyge Rhodes legat for fattige husmænd i Antvorskov og Korsør Amter samt Løvstrømsminde i Gimlinge.

Fordi Løvstrømsminde i Gimlinge kom med, blev der i fondatsen af 1980 skrevet, at de to pensionistboliger først og fremmest skulle være for folk fra Sørbymagle, Kirkerup og Gimlinge sogne. Direktionen for Kirkerup Hospital havde gennem de sidste 200 år bestået af amtmanden, provsten, sognepræsten og godsejeren på Gyldenholm.

I 1980 udvidedes direktionen med den til enhver tid siddende socialudvalgsformand i Hashøj Kommune.

Direktionen valgte senere at sælge den ejendom i Gimlinge, der bar navnet Løvstrømsminde.

De store udstrakte marker, hvor vindmøllerne suser i vinden over køer og afgrøder er meget typisk for Hashøj Kommune.

Foto: Anders Heegaard

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Den 4. marts 1970 fortæller ST, at der er kommet seks nye medlemmer ind i kommunalbestyrelsen - og at den er reduceret fra 17 til 15 medlemmer.

Den 4. april samme år meddeler ST, at der bliver holdt licitation på skolebyggeriet i Hashøj. Der er tale om første udvidelse af Dalmose Centralskole for 2,8 millioner kroner og en skolepavillon til Hashøjskolen til 460.000 kroner.

I 1970 omsatte socialvæsenet i Hashøj - ifølge ST - for 9,7 millioner kroner. Heraf gik de 59.526 kroner til udgifter til forsorgshjem og husmoderafløsning og hjemmehjælp fik 61.206 kroner. Der blev desuden givet 15.615 kroner i mælkehjælp.

Samme avis skriver et par dage senere, at belægningsprocenten på plejehjemmene havde været over 100 i løbet af 1969.

Den 5. november 1971 kan en meget stolt formand for byggeudvalget i Hashøj Kommune, Peder Bjaldby, indvie det nye plejehjem i Slots Bjergby. Ikke mindst kunne han glæde sig over, at tidsplanen holdt, og at beboerne var flyttet ind et par dage før åbningen.

Skoledebatten om Hyllested Skole oprørte sindene i maj 72, fordi man ville nedtrappe skolen hurtigere end ellers vedtaget. 290 beboere var imod planer om at nedtrappe den inden den oprindelige plan til 1. august 1973. Blandt andre har det stor betydning for Hyllested-Hårslev Husflidsforening, der gennem mange år har haft sløjdlokalet til eget brug. Foreningen er kommet i klemme og formanden overlærer Holger Johansen, Sandved der var med til at oprette den i cirka 1961 ved ikke, hvad han skal gøre.

Den 16. november 1972 beretter ST, at første klasse indviede børmetandklinik-

Det sidste nytår; dette skilt kommer til at opleve blev en meget kold og snerig affære.

ken. I avisen er det dog borgmesteren, der har lagt sig i stolen for en kort undersøgelse, mens Peder Bjaldby nøjes med at se til.

Årets julegave i 1972 fra kommunen er et gratis husnummer. Nummeret skal ses i lyset af, at alle veje, stræder og gader har fået navn, og at alle huse har fået et nummer på deres vej. Julegaven betyder at alle cirka 1.500 huse får et nummer til godt 6.000 kroner i alt.

ST skriver den 18. maj 1976, hvordan kommunen vil søge arbejdsformidlingen om tilskud til beskæftigelsesarbejder på 163.000 kroner. Den største post er en udførelse af en skolesti fra Falkevej til skolen i Dalmose.

Den 3. juni 1980 skriver ST om Rosted-hjemmet, der skal nedlægges. Ni beboere skal flyttes til de andre kommunale plejehjem. Der var 10 stemmer mod 5 for at nedlægge hjemmet og samtidig spare 700.000 kroner til driften.

Hashøj Kommune i 40 år

Kultur i en landkommune

Hashøj er en udpræget landkommune, hvor de kulturelle arrangementer som regel er foregået i forsamlingshusene, på kroerne, i sportshallerne, på skolerne, i ældrecentre og ikke mindst i kirkerne.

Det kunne for eksempel være dilettant på kroen og i forsamlingshusene, - teater på idrætshøjskolen, foredrag og optræden, koncerter i kirkerne og meget mere.

Aktørerne til disse tiltag har været borgerforeninger, idrætsforeninger, menighedsråd, ældreområder og ildsjæle i det hele taget, godt hjulpet af engagerede borgere og positive politikere.

I Hashøj Kommune har der ikke, som i nogle kommuner, været tilslutning til et Kulturelt Samråd, der kunne fungere som paraplyorganisation for de frivillige, der skaber kulturelle aktiviteter.

Børne- og Kulturudvalget har haft en pulje til kulturelle aktiviteter. I kommunen er der også en Ildsjælpulje, der er indeholdt i Folkeoplysningsudvalgets budget. Denne pulje er fortrinsvis beregnet til børn og unge.

Hashøj-Gruppen, en kunstnergruppe, holder årlige udstillinger på Falkenstein Gods.

Gruppen har ikke haft problemer med at få den økonomiske støtte til disse udstillinger.

Endvidere er der nedsat en turistgruppe, der består af Gerlev Legepark, en keramiker, Skolemuseet, Bagerimuseet, Hashøj-Gruppen, en lokal bed- and brekfast, en fåreavler, et pileværksted, Lokalhistorisk Arkiv, og Hotel- og Konferencecenter Vilcon. Denne gruppe laver hvert år en kulturdag med åbent hus hos alle de medvirkende. Det har hvert år været et tilløbsstykke, hvor tilflyttere og turister har kunnet få et indtryk af, hvad der er af aktivitet i Hashøj Kommune.

Positiv stemning

Den positive indstilling fra politikerne gjorde det muligt at starte Hashøj-Gruppen, der blev stiftet ved en generalforsamling d. 13. maj 1996.

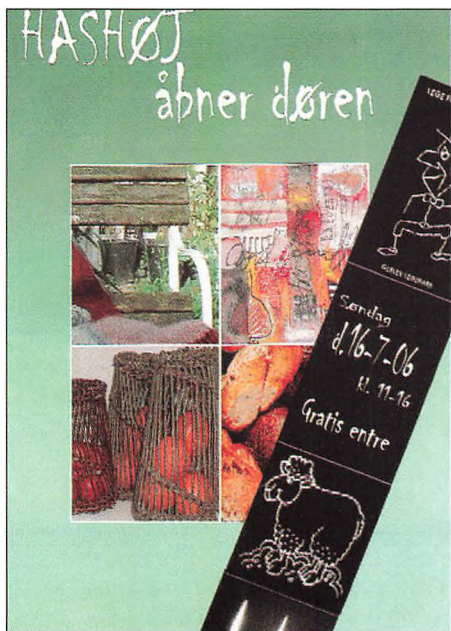
Initiativet havde forbindelse med at Vestsjællands Amt blev udpeget som forsøgsamt af Kulturministeriet.

Hashøj Kommune besluttede sammen med Fuglebjerg, Haslev, Sorø og Skælskør at lave et samarbejde under kulturforsøget til 3 områder: teater, musik og lokalkunst. På denne baggrund fik Flemming Eversby til opgave, at være ansvarlig for lokal kunst i kommunen og Hashøj-Gruppen blev dannet.

Hashøj-Gruppen har taget initiativ til flere kulturelle arrangementer.

Bl.a. den årlige påskeudstilling på Falkenstein Gods, kulturelle arrangementer i samarbejde med andre kommuners kunstgrupper, og ikke mindst den årlige kulturdag, der blev startet af Hashøj-Gruppen, hvor hele kommunen er inddraget, og som nu bliver arrangeret af Hashøj Turistgruppe.

Hashøj åbner døren er et af de mange arrangementer, der har givet turister og kommunens borgere en special oplevelse.

*Overalt i Hashøj er der idylliske steder, som dette gadekær i Skørpinge en dejlig sommerdag.
Netop natur, fred og ro, er noget af det, der har været med til at trække tilflyttere fra storbyerne til.
Foto: Anders Heegaard*

Hashøj Kommune i 40 år

To sten førte til valgnederlag

Historien om, hvordan en god idé til at fejre kommunen, førte til at Ole G. Nielsen ikke blev genvalgt efter kommunalvalget i efteråret 1993. Her er historien, som Ole G. Nielsen selv fortæller den før valget. Historien er forkortet af redaktionen:

»En aften kom sten- og billedhugger Gerd Larsen, der arbejdede som hjemmehjælper her i Hashøj Kommune, og fortalte, at han havde en god idé.

Der lå en stor sten, som han ville bruge til at hugge et monument over kommunen. Borgmesterkæden skulle hugges ud i stenen, og kommunens data skulle indhugges.

Monumentet skulle anbringes under den store kastanie i Halkevad Minde-lund. Hvis kommunen betalte transporten af stenen og værktøjet ville han gøre arbejdet. I forvejen havde Gerd Larsen talt med vejformanden, som gerne ville medvirke, hvis der var politisk interesse for sagen.

Efter samtale med kommunaldirektøren blev vi enige om, at vejvæsenet kunne købe værktøjet over deres værktøjskonto og sørge for transporten. Jeg overbragte vejformanden denne besked.

Vi var alle enige om, at der skulle være tavshed om sagen, da det skulle være en overraskelse for alt og alle, og afsløringen skulle ske Valdemarsdag 1993. På et tidspunkt drøftes sagen i Udvalget for Socialvæsen, Undervisning og Kultur (kaldet SUK), og da der var andre aktiviteter først på sommeren foreslog udvalgsformanden, socialdemokraten Niels O. Pedersen, at festlighederne afvikledes 26. august.

Pludselig kom en regning fra stenhuggeren på 25.200 kr.

Jeg fastholdt, at der aldrig var aftalt noget beløb for arbejdet, men alene for materialerne.

Afsløringen blev udsat på grund af politisk begrebsforvirring.

Der blev afholdt møde med stenhug-

Det er ganske vist. Borgmesterstenen står stadig foran administrationsbygningen og fortæller om rækken af borgmestre i Hashøj Kommune. Foto: Anders Heegaard

ger, borgmester, kommunaldirektør og mig.

Den 30. august havde kommunalbestyrelsen temadag, og denne dag forklarede borgmester Poul Jeppesen og jeg om sagen, og fra begge sider af bordet var man enige om at finde en anstændig afslutning på sagen, for med kommunens engagement, så mente man, at man var forpligtet til at betale.

Det kom til noget avisskriveri. Den 21. september var der ordinært møde, og til ære for pressen og den almindelige åbenhed kom sagen på igen.

Resultatet var, at kommunalbestyrelsen sendte regningen til mig, da de borgerlige ikke ville gøre stene til kasteskys i valgkampen.

Sådan lød Ole G. Niensens forklaring af sagen i sin tid.

Men selv om sagen endte med at koste

ham pladsen i kommunalbestyrelsen, kom stenen op ved administrationsbygningen alligevel - også uden at betale regningen på i alt 25.200 kroner til kunstneren.

Det gik sådan, fordi daværende bestyrelsesmedlem i Venstre Flemming Eversby medvirkede til, at sagen blev ordnet i mindelighed ved at mødes med Gert Larsen.

Der var en gang en sten

Møderne mellem parterne endte med, at Anne og Flemming Eversby kunne skrive følgende tale til et vælgermøde på Hvilebjergskolen, hvorefter parterne blev forsonet.

”Der var engang en sten - og billedhugger, - han arbejdede i kommunens hjemmepleje og var meget vellidt af de ældre.

En dag får han en god idé. Han vil gerne lave en mindesten til Hashøj Kommune. Hvad gør man så? I kommunalbestyrelsen sidder en historiker med stor kærlighed for lokalhistorie. De to finder sammen, - udveksler ideer, - bliver enige om at lave to sten, - én stor med Hashøj Kommunes borgmesterkæde på og tidligere borgmestres navne, plus en mindre med de gamle sognegrænser.

ALLE var enige om, at ideen var god. MEN, MEN ingen tænkte på, at det var valgår.

Pludselig var én imod, - nogle foldede hænderne og gav udtryk for, at de to sten ikke var deres problem. En foreslog at kommunalbestyrelsen personligt selv skulle betale, som tak for 4 år, - nogle vidste hverken ud eller ind.

Tilbage stod to mennesker med en god ide, - en sten- og billedhug-

ger, der havde lavet et stort stykke arbejde og en politiker med en regning, som de øvrige besluttede han selv skulle betale.

Pressen brugte situationen, - nogle politikere så deres snit til at udnytte sagen i deres valgkamp.

Alle snakkede om de to sten, men ingen gjorde noget for at løse sagen, - alle kneb blev brugt.

Stadig stod to mennesker med en god idé, de følte sig misbrugte og udnyttede, - de blev kastebold i et politisk spil. Sten- og billedhuggeren har ingen interesseret sig for før et par mennesker der hele tiden har følt at situationen var urimelig begyndte at snakke sammen, - også med sten- og billedhuggeren.

Det medførte, at netop det at snakke sammen, at komme hinanden ved på en menneskelig måde, - at kalde tingene for det de hedder gjorde, at sten- og billedhuggeren nu fik mulighed for at fortælle, hvad han mente om situationen og derfor vil Gerd Larsen gerne i dag offentliggøre, hvad hans beslutning er, - det er med glæde at jeg hermed på Gerds vegne vederlagsfrit kan overrække de to Hashøjsten til kommunen.”

Dermed endte sagen som gode eventyr altid gør, nemlig med at stenene endnu står og vidner om en god idé og et godt håndværk, henholdsvis ved Halkevad Mindelund og ud for Administrationsbygningen i Dalmose.

*I Halkevad Mindelund står Gerd Larsens sten og viser de syv sogne, der blev til Hashøj Kommune.
Foto: Anders Heegaard*

Hashøj Kommune i 40 år

Unge i politik

Da Jacob Borello Carlsen i 1978 blev valgt ind i kommunalbestyrelsen sammen med blandt andre partikammeraten i Socialdemokratiet, Niels O. Pedersen, skete der en udskiftning.

- De gamle følte, at de var valgt ind for at varetage deres lokalområdets interesser, mens vi unge mere følte, at vi var valgt til fælles bedste, mener Jacob.

Blandt andet var han som gruppeformand for Socialdemokraterne med til at forhandle budgettet på plads i 1996/97. Da var der stor debat om Flakkebjerg Skole.

- Det var som et spraglet tæppe, vi sad og forhandlede om. Der var mange ting. Blandt andet en udvidelse af fritidshjemmet Flakkehaven, husker Jacob Borello.

Men der var ikke plads til at udvide, så ideen om at bygge en første sal oven på den eksisterende skole dukkede op.

Desværre var der heller ikke penge til udvidelsen, men da der skulle stemmes om budgettet, gik noget galt.

- Vi sad og forhandlede om mit oplæg, og da der blev stemt om det, havde man glemte, at udbygningen af fritidshjemmet Flakkehaven var med. På den måde kan man sige, at en misforståelse endte med at være til glæde og gavn.

For Flakkehaven blev udbygget.

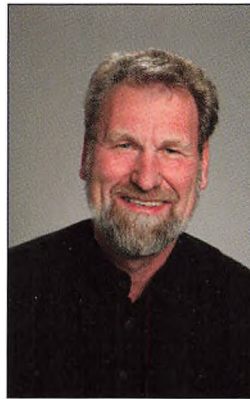
Hver by sit træ

Det var Carl Åge Sørensens tanke, at hver by skulle have sit træ i Hashøj Kommune, og Jacob tog som formand for teknisk udvalg ideen op.

- Jeg tog ideen op og prøvede at gennemføre det, for eksempel blev der plantet ahorn i Dalmose i Blomstervænget, siger Jacob, der i sin tid som formand for teknisk udvalg var med til at plante mange vejtræer.

Den grønne oplevelse har været en mærkesag, der stadig præger landsbyerne i Hashøj Kommune.

- Når vi lavede planer for byerne, sørgede vi for at skabe grønne kiler ned gen-

Jacob Borello Carlsen (S) var et af de unge mennesker, der kom i kommunalbestyrelsen i 1978. Han har fortsat karrieren i Skælskør og fortsætter i 2007 i Ny Slagelse.

Foto: Anders Heegaard

nem parcelhuskvarterene. Som for eksempel stierne i Sørbymagle eller i Dalmose ved Ømevej, forklarer han.

Det var der en god grund til, fordi befolkningen i kommunen skiftede fra at være landboere til at være bymennesker, der flyttede på landet.

- Bymenneskerne har brug for at kunne opleve naturen tæt på. Ikke at de skulle gå ud og hjem ad samme asfalteret vej, men ved at lave stier i de grønne kiler, hvor børnene også kunne finde et sted at lege, siger Jacob Borello.

I Flakkebjerg fik børnene en ekstra legeplads, mens man gravede ud til kloaker.

Den overskydende jord blev nemlig lagt i en høj, som spøgefulde sjæle kalder »Borellos Høj«. Spøgefuldhed eller ej. Børnene har nu en kælkebakke, som bliver flittigt brugt om vinteren.

Hashøj Kommune i 40 år

Kommunevåben

Hashøjs Kommunevåben blev første gang taget i brug i efteråret 1982.

Sådan lyder den heraldiske beskrivelse af våbenet:

Den springende hest stammer fra Flakkebjerg Herreds segl. Flakkebjerg Herred udgør i dag det meste af Hashøj Kommune. Skråstregen gennem symbolet er en markering af højen ved Slots Bjergby - Hashøjen - der har givet kommunen navn. Farverne rød, sølv og sort har ingen historisk betydning. Flakkebjerg Herreds segl er kendt fra ca. år 1610. Farverne i dette våben kendes ikke. Kommunevåbenet - der er udformet af statens heraldiske konsulent Claus Achton Friis - er godkendt af Indenrigsministeriet den 10. december 1981. Kommunevåbenet må kun bruges, hvis Økonomiudvalget har givet lov til det.

Hashøj Kommune i 40 år

Politik er blevet kompliceret

Der var en helt bestemt årsag til, at Niels O. Pedersen besluttede sig for at gå ind i politik.

Det var mens alle diskuterede en ny sportshal til i Dalmose.

- Det var Frede Pedersen, der sagde, at udformningen af denne her hal, den bestemmer vi. Ellers bygger vi bare to gymnastiksale. Det magtspil tændte en på 24 år som mig, forklarer Niels O. Pedersen.

Det var tilbage i 1978, hvor han senere lod sig opstille og kom ind i kommunalbestyrelsen, sammen med syv andre nye, ud af de i alt 15 medlemmer.

Mand med meninger

Niels O. Pedersen har altid sagt sin mening, og det har givet anledning til flere kontroverser både i og uden for mødesalen. Især et kommunalbestyrelsesmøde, mens Frede Pedersen var borgmester, husker han tydeligt.

- Jeg fik borgmesteren op af stolen, så gik han på tværs af gulvet over til mig med styrelsesloven i hånden. Så pegede han med fingeren og bankede på et afsnit og sagde: "Vil du bestride, at det står der". "Nej" svarede jeg, "men jeg vil bestride, at du har tolket det rigtigt".

Hvor mange tilhørere, der var til det

møde, husker han ikke, men når Niels O. Pedersen tænker tilbage på sin tid i kommunalbestyrelsen og på de senere år, mener han, at der er sket en forandring.

Forandringer i debatten

- Vi har haft politiske diskussioner eller kontroverser, hvor der til møderne nogle gange er mødt over 150 mennesker op, og de kunne slet ikke være i salen. Den udvikling, vi har nu med kommunesammenlægningen, har aldrig trukket over 10 - ikke engang til budgetmøderne.

Den udvikling er han ikke glad for.

- Det er en kedelig udvikling, for vi er nødt til at have det politiske engagement med for mangfoldigheden i det, for ellers bliver det kun candipolitter, der sidder i politik.

Han mener dog ikke, at det er Hashøjs borgere, der er blevet mindre engagerede, men at det manglende engagement, skyldes den måde, hvor Indenrigsministeriet på forhånd har besluttet, hvordan den nye kommunesammenlægning skal finde sted.

- Dengang jeg startede, var tingene en anelse enklere, synes jeg. I stor udstrækning var vi i gang med at udvikle kommunen. Sørbyhallen og Dalmosehallen var projekter, der var nemme at forstå. Der var et behov, og der var en økonomi.

- Det var stort set det, der kunne skille vandene, fremhæver Niels O.

Et andet eksempel, mener han er dengang, da Gerlev Idrætshøjskole ville oprette en børnehave og dagpleje, så de ansatte kunne få deres børn passet. Samtidig ville man tilbyde, at kommunen kunne få plads til nogle af de børn, som den havde ansvaret for at få passet.

- Det ville virkelig have været progressivt, hvis det var blevet til noget. Det er skideærgerligt, at det blev stoppet. Vi ville virkelig have været langt fremme med det projekt.

Det var inden han selv blev formand

Niels O. Pedersen (S) var borgmester i to perioder, inden han måtte overlade pladsen til Troels Christensen (V).

Industrikvarteret i Dalmose her stadig ledige grunde, der venter på at blive udnyttet.

for det nyoprettede Social-, Undervisnings- og Kulturudvalg (SUK) i 1990.

Der var to venstrefolk i udvalget, men socialdemokraterne havde flertal i udvalget.

- Men det var ikke afgørende. Det der var vigtigt var, at hvis SUK-udvalget kom til kommunalbestyrelsen og var enige, så var det det, så havde vi flertal og ingen kunne røre beslutningen.

Niels O. Pedersen husker budgetforhandlingen det første år for udvalget, hvor elevtallet i skolerne var dalende, mens prognoser viste, at der ville komme flere elever et par år senere.

I stedet for at lade tilskuddet til skolerne hoppe op og ned i takt med elevtallet, blev der skabt en udviklingspulje, der var med til at udjævne tildelingen af penge til skoleområdet.

- Det forslag fremsatte vi bare i kommunalbestyrelsen, og så var de nødt til at godkende det.

Hårde dønninger

Det var også i Niels O. Pedersens periode, at de gamle plejehjem blev omdannet til lejligheder og der blev bygget nyt centralt køkken.

Han husker især en sag, hvor han fik sagt for højt, hvad han tænkte.

- Vi havde en licitation på hele ombygningen af plejehjemmet. I forbindelse med den, har jeg åbenbart udtalt til pressen, at der var det man i dag kan kalde karteldannelse. Jeg mente, at der i hvert fald var noget aftalt spil i det. Det gav meget høje dønninger i forhold til de lokale håndværkere i lang tid. Resultatet var ikke til at tage fejl af, for der var nogen, der var sure i lang tid.

- Hvis der er mange, der hører på en, så skal man også passe på, hvad man siger.

Han mener selv, at mange af de personlige relationer, der har været medvirkende til gode politiske resultater er begyndt med en provokerende udtalelse, der har medført heftig diskussion.

- Men når først vi har fundet ind til kernerne i hinanden, så har vi bagefter haft mange udmærkede relationer til hinanden. Vi hylder det princip, at vi gerne skulle kunne drikke en kop kaffe sammen efter møderne - og det har kunnet lade sig gøre i langt de fleste tilfælde.

Fik en næse

Fra sin tid som borgmester husker han, at

han fik en næse, som han ikke er ked af. Han havde bevilget et par køreramper til en handicappet for et beskedent beløb.

Sagen kom i tilsynsrådet, hvor han fik at vide, at sådan måtte han ikke gøre.

- Det var jeg ligeglad med. For den handicappede fik sine køreramper, og det var for mig den væsentligste ting. Om jeg så fik en næse af amtmanden, det kunne jeg godt leve med. Det var et spørgsmål om princip.

Fyringssagen

Den værste personlige oplevelse for Niels O. Pedersen var, da fyringssagen mod kommunaldirektøren og vicekommunaldirektøren var på sit højeste og som i sidste ende førte til, at han ikke fortsatte som borgmester efter valget i 2001.

- Jeg synes, det værste er, at vi har en organisation som Kommunernes Landsforening (KL), der dikterede sagens udfald. De sagde: "Hvis der er et flertal, så er det langt hen ad vejen for os det rigtige". Han mener, at sagen kunne have fået en anden udgang, hvis KL havde haft en anden moral.

- Så giver jeg fanden i den moralkodeks. Det kan jeg ikke bruge til noget som helst. Det var vi virkelig på kant over i den tid, hvor jeg havde en masse møder med dem.

Skovlen i hånden

Som politiker er det ikke alle sager, der følges lige tæt, men i Niels O. Pedersens anden periode som borgmester husker han, at han tog "skovlen" i egen hånd.

Kommunen havde købt bygningerne fra en flygtningelandsby i Stubbekøbing. For at spare penge tog Niels O. selv nogle af de unge, som var i aktivering med ned til Falster for at grave kloakrørene fri.

- Dem satte jeg bare ind i bilen, og så et par spader bag i, så kørte vi af sted. Det var ikke alle de unge, der var lige vant til at arbejde hele dagen. Men det kan man da kalde aktiv sagsbehandling, mindes Niels O. Pedersen.

Grunde på auktion

I 1994, da alt byggeri var gået i stå, kunne man ikke sælge alle de grunde, der var byggemodnet i kommunen.

- Vi satte det hele på auktion. En lørdag begyndte vi i Sørby, hvor vi holdt auktion over grundene der, inden vi kørte videre til Flakkebjerg og så videre.

Grundene blev solgt meget billigt, men for Niels O. er der ingen tvivl om, at det var med til at sætte skub i udviklingen.

- Det var en sær periode, fordi ingen turde bygge og ingen havde penge.

Da forsøgscentret i Flakkebjerg blev bygget holdt Hashøj en fælles dag med Korsør, Slagelse, Høng og Skælskør for at vise de nye medarbejdere mulighederne for at bosætte sig lokalt.

I Korsør havde man lavet en stor fælles udstilling, og senere på dagen blev de kørt rundt i busser for at se, de dejlige og attraktive steder.

- Jeg vil godt vove den påstand, at vi havde den bedste stand. Vi havde levende høns med, så der var lagt op til den landlige idyl. Vi havde en konkurrence, hvor førstepremien var en byggegrund - kvit og frit. Det er vist sjældent, man har det i dag, konstaterer Niels O. Pedersen.

I sin tid som borgmester, har han altid holdt på, at døren til hans kontor var åbent og at sekretæren bare kunne booke et møde, selv om han ikke var klar over det.

- Hvis de på forhånd vidste, at jeg var der, så måtte de gerne lave en aftale, så hvem som helst kunne komme ind ad døren og snakke om, hvad de havde lyst til.

I modsætning til sine foregængere har han gjort en dyd ud af at holde en vis distance til administrationen.

- Jeg ville ikke sidde og attestere alle ting, der skulle ud af huset. Jeg ville ikke se alting, før alle andre og skrive under på, at det var kommet ind i huset.

- Det var nok den store forskel i forhold til starten, hvor de sad og så alting, påpeger Niels O. Pedersen.

Hashøj Kommune i 40 år

Hashøjordningen

I Hashøj Kommune har der i mange år været en speciel ordning, der gav tilskud til aftenskoleundervisning og tilskud til aktiviteter i idrætsforeninger, spejderorganisationer, 4H, billardklub og rideklub.

Kommunalbestyrelsen gav hvert år en ramme til fordeling i Hashøjordningen.

Folkeoplysningsudvalget fordelte derefter den samlede ramme til aftenskoler, foreninger mv.

Der kunne gives tilskud til nye initiativer, udviklingsarbejde, folkeoplysende tilbud til børn og unge, som ikke blev trukket af øvrige tilbud, til samlingssteder med folkeoplysning som hovedformål og til virksomhed af tværgående karakter.

Idrætsformand er glad

Den ordning er formand for Sørbymagle Hockeyklub, Niels Pedersen glad for:

- Vi har gennem tiden fået tilskud til lokaler på mellem 70 og 95 procent. Det betyder, at vi næsten har haft gratis lån af hallerne i Gerlev, Dalmose og Sørbymagle. Det betyder meget, forklarer han.

Foreningerne har også haft stor glæde af, at kommunen har givet store tilskud til uddannelse af ledere, instruktører og dommere, så de børn og unge har haft gode rammer at dyrke deres idræt under.

Niels Pedersen kan også huske, at der for nogle år siden blev frigivet en pulje til at købe materialer for:

- Der blev købt bordtennisborde, idrætsredskaber og hockeyudstyr. Det er dyrt, så det ville vi ikke selv have haft råd til.

Specialordning

Især glæder Niels Pedersen sig over en ekstra pulje af penge, der er givet til nye initiativer.

- Der er givet tilskud til blandt ældreidræt og tæppecurling. Og så har vi fået mulighed for at samarbejde med fritidshjemmet om hockeylejre. Det seneste er, at vi har arrangeret klasses turneringer med

fritidshjemmene fra hele kommunen, forklarer han.

Den første ordning

Den første Hashøjordning skelnede ikke mellem alder, som den i dag, hvor voksne mellem 25 år og pensionistalderen selv skal betale for lån af lokaler.

Niels O. Pedersen er en af de personer, der hele livet har været aktiv inden for idrætslivet i sin kommune. Det var han også, da den første ordning skulle indføres:

- Jeg var med til at udforme den første Hashøjordning, som skulle styre lokale tilskud og medlemstilskud til kommunens mange foreninger. En vigtig del adskilte den fra mange andre ordninger, herunder den nugældende. Den sorterede ikke modtagere af medlemstilskud efter alder. Foreningerne modtog samme tilskud for alle deres medlemmer. Jeg tror stadig på den filosofi, at hvis man styrker rollemodellerne, får man meget mere ud af midlerne.

Ved at handle med følelserne og pudse glorien ved udelukkende at målrette tilskuddene til børn og unge, kan det da godt være man får sympati, men ikke nødvendigvis det optimale udbytte af investeringen.

Hashøj Kommune i 40 år

Hashøj viser vejen

I 2006 udkom en rapport om lokalrådenes betydning i fremtiden. Det var kommunalbestyrelsen i Hashøj Kommune, der havde sat studerende ved RUC i sving med at undersøge sagen.

I forskernes konklusion hedder det som følger:

Lokalrådene i Ny Slagelse Kommune kommer til at spille en aktiv og deltagende rolle i den lokalpolitiske beslutningsproces. Det skyldes to væsentlige politiske forandringer:

Med en ny og større kommune bliver lokalrådene en vigtig informationskanal for byrådet. Det vil blive vanskeligt for de valgte politikere at vide, hvad der rører sig i de forskellige lokalområder og små landsbysamfund. Lokalrådene har ingen direkte beslutningskompetence, men deres styrke er netop at være bindeled mellem borgerne og kommunen. Som formidler opad til kommunen, vil lokalrådene ofte bidrage med input til større

lokalplanssager. Som formidler nedad vil en del af lokalrådsarbejdet blive at formidle informationer af relevans videre fra det kommunale niveau og ud til borgerne. Og i den forbindelse er de formelle lokalråd ofte tidligere informerede end øvrige borgere.

Lokalrådene i Ny Slagelse Kommune bliver også en vigtig faktor, når det gælder om at udvikle livet på landet. EU's regeringschefer har netop åbnet op for, at op til 20 % af den direkte produktionsstøtte under EU's landbrugspolitik kan gå til udvikling af landdistrikterne. I Danmark betyder det ca. 7 mia. kr. årligt. Set i det lys vil der i fremtiden ganske givet opstå en stærk kommunal efterspørgsel og et tæt parløb mellem kommunen og lokalrådene.

Lokalrådene kommer

Mange lokalråd vil se muligheder for at realisere egne lokale mål gennem et tæt

Byrådsalen var fyldt godt op, da resultatet af tre forskeres undersøgelse - rapporten »Ny veje i det lokale demokrati« blev frigivet.

Det var en glad borgmester, der i begyndelsen af 2006 kunne aflevere en rapport over det lokale demokratis muligheder i den nye storkommune. Modtageren var netop formand for demokratiudvalget i Ny Slagelse Steen Olsen (S).

tere samarbejde med kommunen. Det er derfor ikke et spørgsmål om »lokalrådene kommer«, men »hvordan de skal komme«, mener ophavspersonerne til rapporten. De er: Jacob Magnussen (ekstern lektor, Ph.d.) og Allan Dreyer Han-

sen (lektor, Ph.d.) samt Dorte Knudsen, Louise Hagemann, Berit Mosegaard Pedersen, Christina Meta Karlsen og Kirsten Tuxen Romsdal (Alle kandidatstuderende ved Forvaltningsuddannelsen på RUC).

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

I ST står den 9. august 2001, at skatte-samarbejdet mellem Fuglebjerg og Hashøj bliver til noget.

Fra 1. januar 2002 skal skatte og inkassoafdelingerne arbejde sammen.

Kun få år senere - i 2005 - bliver borgernes skattemedarbejdere flyttet til Korsør efter en større landsdækkende reform på området.

Den 18. september 2001 viser ST et billede af borgmester Niels O. Pedersen og miljøudvalgsformand Thorben Pedersen.

De to er i gang med at slæbe en skrotbil ud af en garage.

Årsagen er, at kommunalbestyrelsen ønsker at få fjernet alle skrotbiler i kommunen.

Det er anden gang man laver en aktion for at få ryddet op i det miljøfarlige affald, som de gamle rustne og olielækken-

de biler udgør. Guleroden til borgerne er, at kommunen vil betale for at få flyttet de gamle vrag.

Sjællandske (tidligere ST) skriver mandag den 31. oktober 2006, at biogasanlægget i Vemmeløse lægger billet ind på at få et anlæg, der kan fremstille bioethanol. Det koster 150 millioner kroner og er et såkaldt 2. generationsanlæg, der kan omdanne halm og planteaffald til bioethanol, der skal bruges som brændstof til biler.

Det er Hashøj Kraftvarme Forsyning og Hashøj Biogas, der ejer værket, som i mange år har produceret fjernvarme til Dalmore fra den kendte runde kuppel lige uden for Dalmore.

De to lokale firmaer skal udvikle det nye anlæg i samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet.

Hashøj Kommune i 40 år

Udvikling lige til det sidste

De sidste år af Hashøj Kommunes levetid som selvstændig enhed har ikke været præget af afvikling - men udvikling:

- Vi har brugt mange penge på at udvikle hjørnebyerne og dagplejen, for at fortsætte den udvikling, der hele tiden har været i Hashøj, siger borgmester Troels Christensen (V) i november 2006.

Han er sikker på, at netop det, at man hele tiden har fastholdt skoler i de store byer, Slots Bjergby, Sørbymagle, Dalmoose og Flakkebjerg, har været altafgørende for, at de nu er levende byer med mange tilflyttere.

Og det er ikke kun i 2006, han har haft noget at glæde sig over.

Her følger et uddrag af de seneste fire års nytårsudtalelser:

2002

Vi har fået gjort hele kloakeringen af Gimlinge og Vollerup færdig og der er kommet ny asfalt på begge steder, så begge byer i dag fremstår som attraktive landsbyer.

I Slots Bjergby bygges der som aldrig før. 100 nye boliger er skudt i gang, og vi vil kunne opleve at mange nye borgere flytter ind i løbet af 2003.

Om- og tilbygningen til Bjergbyparken i Slots Bjergby er næsten helt gjort færdig, så vi nu har fået 50 pæne og tidsvarende ældreboliger til vores ældre borgere.

It-området

På it-området har vi fået papir på, at vi har den bedste hjemmeside i Vestsjællands og Storstrøms Amter.

Alle institutioner, skoler, tandklinik og ældreområdet er ved at få egne hjemmesider, der matcher kommunens hjemmeside.

Vi har fået samlet vores antenneforeninger i én forening, så vi får TV-, radio- og internet-signaler i samme kabel. Det betyder lynhurtigt og billigt internet, mulighed for telefoni via internettet og TV-programpakker. Al sammen et godt skridt i retning af en god bokommune med mulighed for hjemmearbejdspladser.

Børn og unge

På børne- og ungeområdet har vi fået luft til klubtilbud til 5.-7. klasserne, flere timer til undervisning og bedre undervisningsmidler.

Det vrirmler med børn i Sørbymagle. Derfor har vi nu fået tilvejebragt det økonomiske grundlag, så vi kan bygge en ny daginstitution.

Skole

På skoleområdet har vi i 2002 lavet en egentlig brugerundersøgelse. Hermed har vi taget hul på en måling af hvad brugerne mener om vores skoler, og hvordan vi gør det endnu bedre. Kort og godt vil vi altid sikre sammenhæng mellem mål og resultater.

Miljø

Vi har fortsat succesen med at passe på vores miljø, fx via skrotbilkampagnen som år for år bliver mere og mere brugt.

2003

Intet kommer af sig selv. Hen over sommeren 2003 kom der for alvor tryk på vores bosætningskampagne med brochurer, tv-spot og video i både hovedstadsområdet og i Vestsjælland.

I 2004 vil Hashøj Kommune igen være på banen på bl.a. en stor bosætningsmesse i Forum i marts. Her sætter vi fokus på de splinternye boliger i Sørbymagle, an-

Søparken i Sørbymagle er bare et af mange eksempler på, at der er rift om byggegrunde i de fire større byer i Hashøj Kommune i 2006.

delsboliger og parcelhuse i Slots Bjergby og nye bomuligheder i vores eksisterende dejlige landsbyer.

Velkomstmøder

Og ingen bliver overladt til sig selv. Som noget helt nyt vil alle nye borgere blive indbudt til et velkomstmøde, hvor vi vil informere om kommunens service, og hvor tilflytterne får lejlighed til at hilse på hinanden.

Vejnettet

2004 betyder også startskuddet for en kæmpe forbedring af alle kommunens veje. For vi har netop indgået en 15årig aftale med et privat firma om at vedligeholde og sætte alle vejene i stand.

Fritidshjem

Det vrirler med børn i Sørbymagle - og i Hashøj investerer vi i vores børns fremtid. Derfor skaber vi også supermoderne og tidssvarende rammer til børnepasning. Og som det nyeste skud på stammen skal

vi i sommeren 2004 indvi det nye hus til fritidshjemsbørn ved Skovbrynet i Sørbymagle.

Erhverv

Hashøj Erhvervsforening og Hashøj Kommune har haft et forbilledligt samarbejde om en helt ny erhvervs politik, hvor nøgleordene er positiv erhvervsudvikling, stabil vækst i arbejdspladser og boliger, et rummeligt arbejdsmarked, og støtte til iværksættere og nye virksomheder.

Kvalitet til lavest mulig pris

I 2003 vedtog Kommunalbestyrelsen en udbudspolitik. Med denne politik er de kommunale vinduer nu åbnet på vid gab for at private leverandører kan byde ind på at løse kommunale opgaver – så der skabes en reel konkurrencesituation.

Alt i alt for at sikre borgerne bedst mulig servicekvalitet til lavest mulig pris.

På ældreområdet har der nu gennem et

år været "frit valg" for brugerne til at vælge mellem en privat leverandør eller en kommunal leverandør.

Billigere varme

2003 blev også året hvor Kommunalbestyrelsen støttede store nye investeringer i "billigere varme" til brugerne, der er sluttet til Hashøj Kraftvarmeværk.

Gamle garantier for næsten 60 mio. kr. blev ved statens hjælp skrevet ned, og der blev stillet nye garantier for at sikre en topmoderne og billig produktion af varme på værket i Dalmose. At investeringerne så også blev til stor gavn for Hashøj Biogas, gjorde det jo ikke ringere. Alt i alt - skønner jeg - gode og visionære ting til glæde for de mere end 300 borgere, der aftager varme fra Hashøj Kraftvarmeværk.

Det digitale Hashøj

I dag er internettet langt den vigtigste informationskanal, når det handler om information. Titusinder af internet-brugere klikker sig hver dag ind på de danske bolig-hjemmesider for at undersøge mulighederne i de forskellige kommuner.

Som tilflytterkommune har vi i Hashøj valgt at satse stort på internettet. Vi har valgt at bruge levende billeder til at præsentere kommunen og de steder, man kan flytte hen.

Ny stor kommune?

Den 9. januar løftes sløret for Strukturkommissionens betænkning - og vi får de første signaler om hvordan et nyt kommunalt danmarkskort kunne komme til at se ud. For 37 år siden - i 1966 - blev Hashøj Kommune dannet fordi de små sogne hver for sig ikke havde "muskler" til at drive en skole og et plejehjem.

I dag handler det om at fremtidssikre kommunestyret, så vi skaber rammer for en offentlig sektor, der tager udgangspunkt i borgernes behov og forventninger. Vi skal i fællesskab ruste os til de forandringer, der måtte komme.

2004

Hashøj Kommunes økonomi er nu solid,

robust og i fin form. I Kommunalbestyrelsen har vi ikke fundet det nødvendigt at svinge sparekniven, da vi lagde budget for 2005.

Dette skyldes ikke mindst stram styring af kommunens økonomi,

For borgerne betyder det, at Hashøj Kommune fastholder serviceniveauet og at der ikke sker serviceforringelser. Faktisk har vi afsat penge til en del nye ting bl.a.

150.000 kr. til et stiforløb ved Bjergbyparken i Slots Bjergby, så beboerne og andre lettere kan færdes med fx kørestol og rollator.

200.000 kr. mere til Hashøj-ordningen, der kommer idrætslivet til gode og 100.000 kr. til andre kulturelle formål.

200.000 kr. ekstra som skal bruges til at skaffe mulighed for at få flere i skånejob.

125.000 kr. til en rapport om de kommunale bygningers vedligeholdelse.

250.000 kr. til udbredelse af bredbånd i Hashøj Kommune, så endnu flere borgere får adgang til internettet.

Indbyggertal slår rekord

Aldrig før har der boet så mange borgere i Hashøj som nu, nemlig 6.640 pr. 1. december 2004 - en stigning på over 2 % i løbet af året.

For mig er der ingen tvivl om at det er vores nærvær med hinanden, dvs. de små og tætte miljøer og kvaliteten i børnepasning, skoler og ældreservice, der er de væsentligste årsager til at så mange vælger at bosætte sig i Hashøj. Men vi vil gerne have endnu flere borgere og derfor har kommunalbestyrelsen besluttet at sælge jord, som er velegnet til byggeri af nye boliger i Skalsbjerg, Sørbymagle og Flakkebjerg for i alt 7,4 mio. kr.

Nybyggeri i Flakkehaven

Kommunalbestyrelsen har her i december besluttet at nu skal det være. Nu skal daginstitutionen Flakkehaven have en ordentlig og tiltrængt ansigtsløftning til 4,7 mio. kr. Så når foråret kommer, tager vi første spadestik til et nyt byggeri der betyder, at de to tomme lærerboliger ved Flakkehaven bygges sammen, så bygningerne bliver én bygning med plads til 90 børn.

Troels Christensen bliver den sidste, der lukker døren og lægger borgmesterkæden i kufferterten. Den gamle pavillon "Stærekassen" - som i dag bruges af fritidshjembørnene - fjernes, når byggeriet er færdigt.

2005

Vi har i de seneste to år arbejdet aktivt på at etablere landsbyråd og landsbylav over alt i vores kommune. Og som en del af den kommuneplan, som vi forventer bliver vedtaget i januar 2006 - skitseres en egentlig landdistriktspolitik.

Denne politik og de lokale råd og lav - som nu eksisterer i Hashøj Kommune - bliver et væsentligt udgangs- og omdrejningspunkt for udviklingen af vores nye kommune.

De borgere som har valgt ikke at bosætte sig i de store byområder skal også have politikernes opmærksomhed og en selvstændig platform i den nye kommune.

Selv om man bor spredt og i mindre samfund, har man ligeså stort krav på at blive hørt og taget med på råd, som når

man har "klumpet sig sammen" i de store byer.

Hashøj Kommune er en landkommune. Det er vi glade for og stolte af.

De værdier og det nærvær vi har i vores kommune, vil vi værne om og kæmpe for - også når vi bliver en del af Ny Slagelse.

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Administrationen vil blive i Fårdrup

Det skriver ST den 18. november 1975. Det er borgmester Carl A. Christiansen, der ikke mener, at der er stemning for at flytte administrationen med baggrund i et borgermøde ugen før. Derfor vedtog kommunalbestyrelsen, at fjerne punktet fra en ny regionplan. Den blev i øvrigt sendt videre til amtet med få redaktionelle ændringer. Der går ikke mange år, før en ny borgmester får flyttet administrationen til en ny og tidsvarende administrationsbygning i Dalmose.

Tomatsuppe gav stor næse

En portion tomatsuppe sammen med to borgmesterkolleger i Riga, havde nær kostet Troels Christensen mandatet til at forhandle kommunesammenlægningen med Korsør, Skælskør og Slagelse på plads.

På en delegationstur til Riga med Erhvervs- og Videnscenter Vestsjælland spiste Troels Christensen tomatsuppe med kollegerne fra Korsør og Skælskør. Her blev der selvfølgelig talt sammenlægning af kommunerne. Efter mødet blev kommunaldirektøerne i de tre landkommuner sat til at finde en god model for sammenlægningen med storebror Slagelse. Det oplyste han Økonomiudvalget om efter hjemkomsten. Den middag medførte, at Hashøjlisten, Socialdemokratiet og De Konservative indkaldte til ekstraordinært

kommunalbestyrelsesmøde for at vælge en anden person end Troels til at føre sammenlægningsforhandlingerne i fremtiden.

Man mente, at han havde omgået en tidligere vedtagelse, der sagde, at viceborgmester Niels Jørgensen (S) skulle være bisidder ved alle sammenlægningsforhandlinger.

Mødet blev to gange suspenderet for at parterne kunne gå i enrum og forhandle. Resultatet blev "en stor næse", men at Troels Christensen fortsat kunne lede forhandlingerne om kommunesammenlægningen på Hashøj Kommunes vegne.

- Jeg bærer min næse med oprejst pande, sagde Troels Christensen efter mødet til Sjællands Tidende.

Hashøj Kommune i 40 år

Fra scrapbøgerne

Den 3. juni 1980 beskriver ST, at Kaj Hytting Larsen er blevet indsat som lokalsherif - og det med borgmester Frede Pedersen og kæmner F. Mortensen som tilskuere i de nye lokaler, der støder op til kommunkontoret i Fårdrup.

Den 22. september 1991 bliver Atkærcentret i Dalmose indviet. Det sker blandt andet ved, at Skælskør Marinegarde går gennem Dalmose. Det fortæller Sjællands Tidende dagen efter i en meget stor artikel, hvor 87-årige Mary Andersen i en billedtekst beretter om, at hun allerede føler sig hjemme efter kort tid i en af de 26 lejligheder på centret. Borgmester Poul Jeppesen kunne ved indvielsen glæde sig over den nye ældrelov, der krævede aktiviteter for de ældre og at de ikke som tidligere kunne risikere at sidde med hænderne uvirksomme i skødet.

Den 13. maj 1991 beretter ST under overskriften "Få ryddet op i de landsbyer", at Villum Christensen foreslår en pris til den smukkeste by i Hashøj. Siden blev prisen "Årets landsbyindsats" indført - og det har medført, at der er blevet ryddet op i mange landsbyer. Dommerkomiteen kom til at bestå af to medlemmer fra teknisk udvalg, et medlem af Danske Arkitekters Landsforbund, En repræsentant fra Danmarks Naturfredningsforening, en repræsentant fra Foreningen til Bevaring af Gamle Bygninger og Mindesmærker, samt de to foregående års vindere af prisen. Det var dog ikke hvert år, der blev indstillet værdige modtagere af prisen.

I 2004 skriver ST den 19. maj, at Hashøjs borgmester Troels Christensen vil få svært ved at blive valgt til byrådet i den

Hashøjs budget

	Overslag	Overslag
DRIFTSINDTÆGTER:		
Renter	140.417	- 16.779
Ejendomme og jorder	+ 36.300	+ 25.300
Andre indtægter	833.200	1.419.500
Skatter og afgifter	10.648.500	8.170.324
	11.585.817	9.547.745
DRIFTSUDGIFTER:		
Administrationsudgifter	1.779.000	1.201.000
Socialudgifter, netto	2.575.125	1.459.821
Tilskud til foreninger m. v.	35.000	35.000
Skolevæsen	3.994.050	3.756.500
Vejvæsen	1.000.000	1.000.000
Vandløbsvæsen	101.000	96.000
Brandvæsen m. v.	101.000	71.000
Sundhedsvæsen m. v.	111.000	129.000
Andre udgifter	75.000	70.000
Biblioteksvæsen	91.401	80.079
Afdrag og henlæggelser	1.494.162	1.235.338
Driftsoverskud	229.079	414.007
	11.585.817	9.547.745

Udklip fra ST i 1973, der viser budgettet.

nye storkommune, selvom der ser ud til at blive borgerligt flertal. Grunden er, at man den gang regnede med, at der kun skulle være 27 medlemmer af byrådet - og at avisen den gang regnede med, at den nye store kommune kom til at omfatte Slagelse, Korsør, Skælskør, Hashøj, Høng og Dianalund. Det viste sig så ikke at holde stik ved kommunalvalget i 2005, da Ny Slagelse fra 1. januar 2007 kommer til at bestå af de fire førstnævnte - og at Troels Christensen sammen med to andre, nemlig den radikale Villum Christensen og socialdemokraten Niels O. Pedersen skal repræsentere Hashøj-området.

Hashøj Kommune i 40 år

Politikere valgt i Hashøj

Mandatfordelingen 1966-2006

	1966	1970	1974	1978	1982	1986	1990	1994	1998	2002
Socialdemokratiet	3	4	3	5	4	5	6	7	7	6
Det radikale Venstre	1	2	2	1	0	0	1	1	1	1
Det konservative	1	2	1	1	1	3	1	1	1	1
Venstre	9	7	8	6	6	5	6	6	6	4
Fællesliste for Gimlinge sogn	2									
Upolitisk Liste	1									
Fremskridtspartiet			1	2	2					
Tværsocialisterne					1	1				
Den upolitisk Liste					1					
De Grønne						1				
Socialistisk Folkeparti							1			
Hashøjlisten										3

*Carl A. Christiansen (V)
var den første borgmester
efter sammenlægningen
i 1966.*

Villum Christensen overvåger som formand for valgstedet i Sørbymagle Forsamlingshus, at valget til Ny Slagelses byråd sker korrekt. Han er selv en af dem, der skal fortsætte det politiske arbejde efter Hashøj Kommune er nedlagt og blevet en del af Slagelse Kommune.

Et af de sidste kommunalbestyrelsesmøder i Hashøj Kommunes byrådsal i administrationsbygningen i Dalmose. Frem over skal bygningen huse personaleadministrationen i den nye Slagelse Kommune. På billedet er det borgmester Troels Christensen, der indleder mødet. Niels O. Pedersen har meldt afbud til dette møde.

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne

1966-2006

Gårdejer Ejnar Jensen, Sørbymagle - Venstre	1966-1970
Gårdejer Peder Bjaldby, Harrested - Venstre	1966-1985
Valgmenighedspræst Jørgen Dilling-Hansen, Høve - Venstre	1966-1971
Specialarbejder Ernst Hansen, Hyllested - Socialdemokratiet	1966-1970
Gårdejer Karl Larsen, Snekkerup - Venstre	1966-1967
Fabrikant Arnold Rask, Dalmose - Fælleslisten for Gimlinge sogn	1966-1970
Gårdejer Verner Davidsen, Hyllested - Venstre	1966-1974
Gårdejer Johannes Jensen, Flakkebjerg - Konservative	1966-1974
Arbejdsmand Svend Rasmussen, Sørbymagle - Socialdem.	1966-1970, 1971-1974
Mejeribestyrer Carl A. Christiansen, Seerdrup - Venstre	1966-1978
Smedemester Thure Mårtensson, Sørbymagle - Radikale	1966-1981
Gårdejer Vilhelm Andersen, Gyldenholm Mark - Venstre	1966-1970
Sognefoged, gårdejer Aage Jensen, Hyllested - Venstre	1966-1974
Fru Grethe Fausø, Flakkebjerg - politisk Liste	1966-1970
Arbejdsmand Alfred Andersen, Vollerup - Socialdemokratiet	1966-1969
Boelsmand Mogens Lystrup, Skørpinge - Venstre	1966-1978
Gårdejer Jeppe Madsen, Gimlinge - Fælleslisten for Gimlinge 1	1966-1970, 1971-1974
Gårdejer Jørgen Christensen, Slots Bjergby - Venstre	1967-1970
Vejmand Henning Petersen, Rosted - Socialdemokratiet	1969-1970
Gårdejer Frede Pedersen, Lorup - Venstre	1970-1991
Forstander Hans Chr. Nielsen, Flakkebjerg - Socialdemokratiet	1970-1974, 1978-1987
Arbejdsmand Frede Jensen, Lundforlund - Socialdemokratiet	1970-1971
Banearbejder Knud Hansen, Bjærup - Socialdemokratiet 2	1970-1983
Entreprenør Gunnar Damkjær Hansen, Gerlev - Socialdemokratiet	1970-1978
Skoleinspektør Niels Thorsen, Dalmose - Radikale3	1970-1978
Gårdejer Jørgen Madsen, Sørbymagle - Konservative	1970-1985
Gårdejer Rikart Jensen, Gimlinge - Venstre	1974-1978
Revisor Jens Erik Larsen, Flakkebjerg - Venstre	1974-1985
Konsulent Jørgen Rasmussen, Sørbymagle - Socialdemokratiet	1974-1978
Vognmand Gunnar Bek Pedersen, Dalmose - Radikale	1974-1978
Godsejer Max Lawaetz, Falkenstein - Fremskridtspartiet 4	1974-1985
Fru Gurli Black Hansen, Flakkebjerg, - Socialdemokratiet 5	1974-1978, 1984-1985
Lærer Jacob Borello Carlsen, Flakkebjerg - Socialdemokratiet	1978-1997
Specialarbejder Niels O. Pedersen, Gimlinge - Socialdemokratiet	1978-2006
Havearkitekt Carl Aage Sørensen, Snekkerup - Venstre	1978-1979
Gårdejer Bent Jensen, Gerlev - Venstre	1978-1989
Gårdejer Bent Vig Jensen, Gimlinge - Venstre	1978-1985
Konsulent Poul Rasmussen, Flakkebjerg - Fremskridtspartiet 6	1978-1989
Gårdejer Ejnar Trosbjerg, Sdr. Jellinge - Venstre	1979-1989, 1990-1990
Materielforvalter Thorben Pedersen, Sørbymagle - Socialdemok.	1982-2006
Ekspeditrice Tove Jensen, Dalmose - Tværsocialistisk Liste	1982-1988
Gårdejer Poul Jeppesen, Flakkebjerg - Venstre	1986-1997
Gårdejer Vagn Jensen, Sørbylille - Venstre	1986-1986
Farmaceut Jytte Herget, Hyllested - Konservative	1986-1988
Halinspektør Finn Jørgensen, Dalmose - Konservative	1986-1988
Adjunkt Lise Barnes, Hyllested - Socialdemokratiet	1986-1991
Sygehjælper Bo Mølbach, Sludstrup - De Grønne 7	1986-1993
Sygehjælper Karin Sørensen, Dalmose - Tværsocialistiske Liste	1988-1989
Fritidshjemsleder Gert Hansen, Flakkebjerg - Tværsocialistisk L.	1989-1989
Montør Gert Lundsgaard, Ll. Flakkebjerg - Socialdemokratiet	1987-1993
Ingeniør Hans Merrild Kristiansen, Halkevad - Konservative	1988-1991
Gårdejer Niels Jørgensen, Halkevad - Konservative	1988-1989, 1991-2006
Plejhjemsleder Alice Jørgensen, Hyllested - Venstre	1989-1989, 1990-1991

Lektor Villum Christensen, Sørbymagle - Radikale	1990-2006
Gårdejer Ole Andersen, Høve - Venstre	1990-2001
Lærer Ole G. Nielsen, Lundforlund - Venstre	1990-1993
Gårdejer Else Buhl-Madsen, Slots Bjergby - Venstre	1990-1997
Sygehjælper Anna Margrethe Jørgensen, Sørbymagle - Socialdem.	1990-2001
Ingeniør Poul Jørgen Larsen, Sørbymagle - Socialdemokratiet	1991-2006
Økonoma Eva Nygaard Sørensen, Rosted - Venstre	1991-2001
Gårdejer Henning Pedersen, Sørbymagle Overdrev - Venstre	1991-1993
Pædagog Søster Jørgensen, Sørbymagle - Socialdemokratiet	1994-2006
Sygehjælper Connie Hyldal, Dalmose - Socialdemokratiet 8	1994-2001
Dagplejeleder Anne Ulrich Eversby, Oreby - Venstre 9	1994-2005
Skoleleder Uffe Mariegaard, Dalmose - Venstre 10	1994-2001
Teknisk assistent Sussi Lægg, Fårdrup - Socialdemokratiet	1998-2001
Gårdejer Bent Søgaard Jensen, Sørbymagle - Venstre	1998-2006
Tømrermester Mogens Nellemann Hansen, Dalmose - Venstre 11	1998-2006
Direktør Troels Christensen, Sørbymagle - Venstre	2001-2006
Assurandør Gregers Maglekær, Sørbymagle - Venstre	2001-2006
Gårdejer Kristian Madsen, Gimlinge - Venstre	2001-2006
Socialpædagog Poul Landsvig, Rosted - Socialdemokratiet	2001-2006
Underviser Lis Bülow, Harrested - Socialdemokratiet	2001-2006
Blikkenslager Ruhne Kirkeby, Sørbymagle - Venstre	2001-2006
Chauffør Jesper Kim Jensen, Dalmose - Hashøjlisten	2005-2006

Borgmestre i Hashøj Kommune

1966-1978:	Carl A. Christiansen, Seerdrup - Venstre
1978-30/4 1991:	Frede Pedersen, Lorup - Venstre
1991-1993:	Poul Jeppesen, Flakkebjerg - Venstre
1994-2001:	Niels O. Pedersen, Gimlinge - Socialdemokratiet
2002-2006:	Troels Christensen, Sørbymagle - Venstre

Noter:

- 1 senere Venstre.
- 2 senere Upolitisk Liste.
- 3 senere Venstre.
- 4 senere konservativ.
- 5 senere Upolitisk Liste.
- 6 senere Konservative.
- 7 senere Socialistisk Folkeparti.
- 8 senere Konservative.
- 9 senere Hashøjlisten.
- 10 senere Socialdemokratiet.
- 11 senere Hashøjlisten.

ISBN 87-984698-9-4

9 788798 469896